ชุดเตรียมสอบเข้า ม.1 • เล่ม 6

เตรียมสอบเข้า ม.1

สังคมศึกษา

สรุป 5 สาระ เชื่อมโยงเหตุการณ์
ฝึกคิดจากสถานการณ์จริง

- 5 สาระ • 20 บท • Mind Map 29 ผัง
- โจทย์ 700 ข้อ พร้อมเฉลยละเอียด
- รวมข้อสอบจำลอง 2 ชุด

โดย ชูชัย เทียนแท้ (อาจารย์ปู)

ChatStick Team

ชุดเตรียมสอบเข้า ม.1

เล่ม 6 · สังคมศึกษา

เตรียมสอบเข้า ม.1 สังคมศึกษา

SOCIAL STUDIES M.1 ENTRANCE EXAM PREPARATION

สรุป 5 สาระ เชื่อมโยงเหตุการณ์ ฝึกคิดจากสถานการณ์จริง

ออกสำรวจโลกสังคมศึกษาไปด้วยกันกับน้องนาลินและน้องชนะ

ChatStick Team · www.chatstickmarket.com

เตรียมสอบเข้า ม.1 สังคมศึกษา

SOCIAL STUDIES M.1 ENTRANCE EXAM PREPARATION
สรุป 5 สาระ เชื่อมโยงเหตุการณ์ ฝึกคิดจากสถานการณ์จริง
เล่ม 6 ของชุดเตรียมสอบเข้า ม.1

ผู้เขียน: ชูชัย เทียนแท้ (อาจารย์ปู)
บรรณาธิการและจัดทำต้นฉบับ: ChatStick Team

ข้อมูลผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์/ผู้จัดจำหน่าย: บริษัท แชทสติ๊ค จำกัด (ChatStick Co., Ltd.)
เว็บไซต์: www.chatstickmarket.com · ร้านหนังสือ: chatstickmarket.com/bookshop
เพจ Facebook: LearnSpace by ChatStick

© พ.ศ. 2569 บริษัท แชทสติ๊ค จำกัด (ChatStick Co., Ltd.) สงวนลิขสิทธิ์
ห้ามคัดลอก ทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่ส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าในรูปแบบใด โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

ฉบับที่ 1 (v1) : พฤศจิกายน 2569

โจทย์ทั้ง 700 ข้อในเล่มเป็นแบบฝึกและข้อสอบจำลองที่จัดทำขึ้นเพื่อการฝึก บางข้อพัฒนาต่อยอดจากคลังโจทย์ในแอปของ ChatStick Team เอง ไม่ใช่ข้อสอบของสนามสอบหรือโรงเรียนใด สถานการณ์ แผนที่ ตาราง และกราฟในโจทย์ส่วนใหญ่สร้างขึ้นเพื่อการเรียนรู้ ข้อมูลที่ระบุว่า “ข้อมูลสมมติ” ไม่ใช่สถิติจริง ชื่อบุคคล โรงเรียน ร้านค้า และตำบลในโจทย์สถานการณ์เป็นชื่อสมมติ

หนังสือเล่มนี้จัดทำโดยอิสระ ไม่มีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนหรือหน่วยงานผู้จัดสอบใด ไม่อ้างว่าครอบคลุมข้อสอบทุกโรงเรียน และไม่รับประกันผลการสอบ ข้อมูลกฎหมายและการปกครองเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และกฎหมายที่ใช้ ณ เวลาจัดทำ (พฤศจิกายน 2569)

ภาพตัวละคร น้องนาลิน และ น้องชนะ ไอเท็ม ภาพประกอบ แผนภาพ แผนที่ Mind Map และกราฟิกทั้งหมดในเล่มเป็นลิขสิทธิ์ของบริษัท แชทสติ๊ค จำกัด แผนภาพและแผนที่ในเนื้อหาวาดขึ้นด้วยโค้ด ไม่ใช้ภาพจากภายนอก · แผนที่ประเทศไทยในเล่มเป็นแผนที่อย่างง่ายเพื่อการเรียนรู้ ไม่ใช่มาตราส่วนจริง

คำนำ

สังคมศึกษาเป็นวิชาที่หลายคนบอกว่า “เนื้อหาเยอะ ต้องจำเยอะ” แต่แท้จริงแล้ว สังคมศึกษาคือเรื่องของชีวิตเราเอง ตั้งแต่ความเชื่อและหลักธรรมที่ใช้ตัดสินใจ การอยู่ร่วมกันในครอบครัวและชุมชน การใช้เงินอย่างคุ้มค่า เรื่องราวของบรรพบุรุษ ไปจนถึงโลกที่เราอาศัยอยู่ เมื่อเข้าใจว่าแต่ละเรื่องเชื่อมโยงกันอย่างไร การจำก็จะง่ายขึ้นมาก

“เตรียมสอบเข้า ม.1 สังคมศึกษา” เล่ม 6 ของชุดเตรียมสอบเข้า ม.1 จึงตั้งใจจัดเนื้อหาครบ 5 สาระ ได้แก่ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม · หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และสังคม · เศรษฐศาสตร์ · ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ รวม 20 บท ทุกบทเดินตามเส้นทางเดียวกัน คือ เข้าใจ → จำ → เชื่อมโยง → วิเคราะห์ → นำไปใช้ → เชี่ยวชาญ พร้อม Mind Map 29 ผัง ไทม์ไลน์ แผนที่ แผนภาพ และโจทย์ 700 ข้อที่มีเฉลยละเอียดครบ 7 ส่วนทุกข้อ

เฉลยในเล่มไม่ได้บอกเพียงว่าข้อไหนถูก แต่อธิบายว่าโจทย์ถามอะไร ใช้หลักความรู้ใด ทำไมคำตอบนั้นถูก และตัวเลือกอื่นผิดเพราะอะไร พร้อมเทคนิคช่วยจำและความรู้เชื่อมโยง ผู้ปกครองและคุณครูจึงใช้ประกอบการสอนและการทบทวนได้ทันที

ChatStick Team เชื่อว่าการเตรียมสอบที่ดีไม่ได้มาจากการอ่านหนักเพียงช่วงสั้น ๆ แต่มาจากการเรียนอย่างเข้าใจทีละบท ฝึกอย่างสม่ำเสมอ และกล้ากลับมาแก้ข้อที่ผิด ขอให้หนังสือเล่มนี้เป็นเพื่อนร่วมเดินทางของน้อง ๆ พร้อมกับน้องนาลินและน้องชนะ สู่ห้องเรียนชั้นมัธยมที่ใฝ่ฝันอย่างมั่นใจ

ด้วยความปรารถนาดี
ChatStick Team
พฤศจิกายน 2569

สารบัญ

ภาค 0 ส่วนเปิดเล่ม

คำนำ 04
รู้จักหนังสือเล่มนี้และใครควรใช้ 07
วิธีใช้หนังสือให้ได้ผล 09
สัญลักษณ์ กล่องความรู้ และระดับโจทย์ 11
ภาพรวม 5 สาระการเรียนรู้ 13
แบบประเมินตนเองก่อนเรียน 15
แผนอ่านและตารางติดตามความก้าวหน้า 17
เรียนคู่กับแอป 19

ภาค 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา · 34 ข้อ 21
บทที่ 2 พระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ · 34 ข้อ 44
บทที่ 3 หลักธรรมและการนำไปใช้ · 34 ข้อ 67
บทที่ 4 ศาสนพิธี วันสำคัญ และศาสนาอื่น · 33 ข้อ 92
Mind Map สรุปสาระศาสนา 117

ภาค 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

บทที่ 5 สังคมมนุษย์และการอยู่ร่วมกัน · 34 ข้อ 119
บทที่ 6 วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย · 34 ข้อ 146
บทที่ 7 ประชาธิปไตยและการปกครอง · 34 ข้อ 172
บทที่ 8 กฎหมายและสิทธิของเด็กและประชาชน · 33 ข้อ 199
Mind Map สรุปสาระหน้าที่พลเมือง 225

ภาค 3 เศรษฐศาสตร์

บทที่ 9 พื้นฐานเศรษฐศาสตร์และทรัพยากร · 21 ข้อ 227
บทที่ 10 การผลิต การบริโภค และการแลกเปลี่ยน · 21 ข้อ 251
บทที่ 11 เงิน การออม และการวางแผนการเงิน · 21 ข้อ 275
บทที่ 12 เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจพอเพียง · 22 ข้อ 297
Mind Map สรุปสาระเศรษฐศาสตร์ 319

ภาค 4 ประวัติศาสตร์

บทที่ 13 เวลาและวิธีการทางประวัติศาสตร์ · 30 ข้อ 321
บทที่ 14 อารยธรรมและประวัติศาสตร์ไทยยุคต้น · 30 ข้อ 348
บทที่ 15 กรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี · 30 ข้อ 374
บทที่ 16 กรุงรัตนโกสินทร์และพัฒนาการประเทศไทย · 30 ข้อ 402
Mind Map สรุปสาระประวัติศาสตร์ 429

ภาค 5 ภูมิศาสตร์

บทที่ 17 เครื่องมือและข้อมูลทางภูมิศาสตร์ · 31 ข้อ 431
บทที่ 18 ลักษณะทางกายภาพของประเทศไทยและโลก · 31 ข้อ 460
บทที่ 19 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคมเชิงพื้นที่ · 31 ข้อ 489
บทที่ 20 สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน · 32 ข้อ 522
Mind Map สรุปสาระภูมิศาสตร์ 552

ภาค 6 ฝึกสอบและทบทวนก่อนสอบ

Mind Map เชื่อมโยงข้ามสาระ 4 ผัง 554
ข้อสอบจำลอง: คำชี้แจง 558
ข้อสอบจำลอง ชุดที่ 1 (50 ข้อ) 559

ข้อสอบจำลอง ชุดที่ 2 (50 ข้อ) 577
กระดาษคำตอบและการคิดคะแนน 593

ภาค 7 ภาคผนวก เฉลย และท้ายเล่ม

1 สรุปครบ 5 สาระ 599
2 ไทม์ไลน์ประวัติศาสตร์ไทย 600
3 ตารางหลักธรรมสำคัญ 602
4 เปรียบเทียบศาสนาสำคัญของโลก 603
5 แนวคิดสำคัญด้านหน้าที่พลเมืองและกฎหมาย 605
6 ศัพท์เศรษฐศาสตร์พื้นฐาน 607
7 เปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจ 608
8 สัญลักษณ์และคู่มืออ่านแผนที่ 609
9 ข้อมูลภูมิศาสตร์ไทยและโลก 611
10 สิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ 614
11 คำศัพท์สังคมศึกษาที่ควรรู้ 616
12 เช็กลิสต์ความพร้อมก่อนสอบ 618
13 ตารางเฉลยด่วน (Answer Key) 619
14 เฉลยละเอียด 700 ข้อ 622
15 แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม 921
แบบบันทึกข้อผิดพลาด 922
แหล่งอ้างอิง 924
ดัชนีคำสำคัญ 925
เครดิตและข้อมูลฉบับ 930
บทส่งท้าย 931
เกี่ยวกับผู้เขียน 932
เรียนต่อกับ LearnSpace 934
แอปและหนังสือแนะนำ 935

รู้จักหนังสือเล่มนี้

เตรียมสอบเข้า ม.1 สังคมศึกษา (SOCIAL STUDIES M.1 ENTRANCE EXAM PREPARATION) คือระบบเตรียมสอบสังคมศึกษาที่สอนให้ **เข้าใจ จำ เชื่อมโยง วิเคราะห์ และนำไปใช้** ไม่ใช่หนังสือสรุปย่อแบบท่องจำ เนื้อหาครอบคลุมสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมปลาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยขยายให้พร้อมสำหรับการสอบเข้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เข้าใจ → จำ → เชื่อมโยง → วิเคราะห์ → นำไปใช้ → เชี่ยวชาญ

เมื่อเรียนจบ น้อง ๆ จะสามารถ

1. เข้าใจสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาทั้ง 5 สาระ
2. จำข้อเท็จจริง คำศัพท์ บุคคล เหตุการณ์ และแนวคิดสำคัญได้แม่นยำ
3. เชื่อมโยงความรู้ข้ามเรื่องและข้ามสาระ
4. วิเคราะห์สถานการณ์ในชีวิตจริง
5. อ่านและตีความแผนที่ ไทม์ไลน์ ตาราง กราฟ และแผนภาพ
6. นำหลักจริยธรรมและหลักความเป็นพลเมืองไปใช้
7. แก้โจทย์ข้อสอบอย่างเป็นระบบ
8. อธิบายได้ว่าทำไมคำตอบถูกหรือผิด

สิ่งที่อยู่ในเล่ม

องค์ประกอบ	จำนวน
สาระการเรียนรู้ / บทเรียน	5 สาระ · 20 บท (บทละ 9 ส่วน)
Mind Map	29 ผัง (ประจำบท 20 · สรุปสาระ 5 · เชื่อมโยงข้ามสาระ 4)
โจทย์ Practice Zone	600 ข้อ
ข้อสอบจำลอง	2 ชุด × 50 ข้อ = 100 ข้อ
เฉลยละเอียด	700 ข้อ ครบ 7 ส่วนทุกข้อ
ภาคผนวก	15 รายการ (ตาราง ไทม์ไลน์ แผนที่ ศัพท์ เช็กลิสต์)

ใครควรใช้หนังสือเล่มนี้

ผู้อ่าน	ใช้อย่างไรให้ได้ผล
นักเรียน ป.4	ปูพื้นฐานล่วงหน้า อ่านสรุปเนื้อหาเต็มและ Mind Map เป็นหลัก ทำ Practice Zone ระดับง่าย–มาตรฐาน
นักเรียน ป.5	เรียนครบทุกบทตามแผน 10 สัปดาห์ ฝึกครบทุกระดับ เน้นข้อที่ผิดซ้ำ
นักเรียน ป.6	เตรียมสอบเข้า ม.1 เต็มรูปแบบ ทำ Practice Zone ทั้ง 600 ข้อ และข้อสอบจำลอง 2 ชุดแบบจับเวลา
ผู้เตรียมสอบห้องเรียนพิเศษ/โรงเรียนแข่งขันสูง	เน้นโจทย์ระดับประยุกต์และท้าทาย กล่องเชื่อมโยงให้เป็นและ Mind Map ข้ามสาระ
ผู้ปกครองและคุณครู	ใช้แบบประเมินตนเอง ตารางติดตาม และเฉลย 7 ส่วนช่วยวางแผนและอธิบายเหตุผลให้นักเรียน

น้องนาลิน: ไม่ต้องเก่งสังคมมาก่อนก็เริ่มได้ ขอแค่เรียนให้ครบทั้ง 9 ส่วนของแต่ละบท แล้วกล้ากลับมาแก้ข้อที่ผิด

วิธีใช้หนังสือให้ได้ผล

ทุกบทมีโครงสร้าง **9 ส่วน** เหมือนกัน เรียนตามลำดับวันละ 1 บท (ประมาณ 60–90 นาที) หรือแบ่งเป็น 2 วัน: วันแรกส่วนที่ 1–7 วันที่สองส่วนที่ 8–9

ส่วนของบท	ทำอย่างไร
1. เปิดบท CHAPTER OPENING	อ่านคำถามชวนคิดและผลลัพธ์การเรียนรู้ ให้รู้ว่าบทนี้จะได้อะไร
2. เช็กก่อนเรียน PRE-LEARNING CHECK	ตอบคำถามสั้น 3–5 ข้อในใจก่อนเรียน (ไม่นับคะแนน) เพื่อปลุกความรู้เดิม
3. สรุปเนื้อหาเต็ม FULL LESSON SUMMARY	อ่านเนื้อหาทีละหัวข้อ (เลข N.1 N.2 ...) ขีดเส้นใต้คำสำคัญ อ่านกล่องความรู้ให้ครบ
4. เรียนผ่านภาพ VISUAL LEARNING	ดูไทม์ไลน์ แผนที่ แผนภาพ ตารางเปรียบเทียบ แล้วลองอธิบายภาพด้วยคำพูดของตนเอง
5. นำไปใช้จริง REAL-LIFE APPLICATION	อ่านสถานการณ์จริง แล้วคิดว่าถ้าเป็นเรา จะใช้ความรู้นี้อย่างไร
6. เทคนิคทำข้อสอบ EXAMINATION TECHNIQUE	เรียนวิธีอ่านโจทย์ หาคำสำคัญ ตัดตัวเลือก และดูตัวอย่างวิเคราะห์โจทย์
7. ระวังสับสน EXAM TRAP	เทียบเรื่องที่มักสับสนและจุดที่มักพลาด ก่อนลงมือทำโจทย์
8. Practice Zone PRACTICE ZONE	ทำโจทย์ให้ครบทุกระดับ (ง่าย → มาตรฐาน → ประยุกต์ → ท้าทาย) แล้วตรวจกับเฉลยท้ายเล่มด้วยรหัสข้อ
9. ทบทวนท้ายบท CHAPTER REVIEW	ทบทวนด้วย Mind Map ข้อเท็จจริงสำคัญ Must Remember และ Quick Review แล้วประเมินตนเอง

ใช้เฉลยให้คุ้ม

เฉลยทุกข้อมี 7 ส่วน: ① คำตอบ ② วิเคราะห์โจทย์ ③ หลักสำคัญ ④ ทำไมข้อนี้ถูก ⑤ ทำไมข้ออื่นผิด ⑥ EXAM TIP ⑦ ความรู้เชื่อมโยง — อ่านทุกข้อแม้ข้อที่ตอบถูก เพราะบางครั้งถูกเพราะเดา และส่วน “ทำไมข้ออื่นผิด” จะช่วยให้ไม่หลงตัวลวงแบบเดียวกันอีก

น้องชนะ: ข้อที่ผิดคือข้อที่มีค่าที่สุด จดลงแบบบันทึกข้อผิดพลาด แล้วกลับมาทำใหม่ใน 2–3 วัน

สัญลักษณ์ กล่องความรู้ และระดับโจทย์

กล่องความรู้ 7 แบบ

เข้าใจให้ได้ *UNDERSTAND*
หลักการและความสัมพันธ์ที่ต้องเข้าใจ ไม่ใช่ท่องจำ

จำให้แม่น *MUST REMEMBER*
ชื่อ ปี คำศัพท์ หลัก และข้อเท็จจริงที่ต้องจำ

เชื่อมโยงให้เป็น *CONNECT*
เชื่อมเหตุ–ผล เชื่อมบทและสาระ เชื่อมกับเหตุการณ์จริง

ข้อสอบชอบถาม *EXAM FOCUS*
ประเด็นที่ข้อสอบชอบถาม

ระวังสับสน *EXAM TRAP*
เรื่องคล้ายกันที่มักสับสนและจุดหลอกในข้อสอบ

เทคนิคช่วยจำ *STUDY TIP*
เทคนิคช่วยจำและกลยุทธ์ทำข้อสอบ

นำไปใช้จริง *REAL LIFE*
การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เทียบให้ชัด *COMPARE*
ตารางเทียบสองเรื่องที่มักสับสน พร้อมวิธีจำ

จุดที่มักพลาด
✘ ความเข้าใจผิด → ✔ ที่ถูก พร้อมเหตุผล

ระดับโจทย์ 4 ระดับ

ง่าย — **Easy** · รู้ความหมาย จำข้อเท็จจริงสำคัญ

มาตรฐาน — **Standard** · เข้าใจหลัก อธิบายเหตุผล เทียบสิ่งที่คล้ายกัน

ประยุกต์ — **Applied** · ใช้ความรู้กับสถานการณ์ แผนที่ ตาราง กราฟ

ท้าทาย — **Challenge** · วิเคราะห์หลายขั้น เชื่อมโยงข้ามเรื่อง ตัดตัวเลือกใกล้เคียง

สัดส่วนโจทย์ทั้งเล่ม: ง่าย 140 ข้อ (20 %) · มาตรฐาน 350 ข้อ (50 %) · ประยุกต์ 140 ข้อ (20 %) · ท้าทาย 70 ข้อ (10 %)

สีประจำสาระ

ศาสนา · หน้าที่พลเมือง · เศรษฐศาสตร์ · ประวัติศาสตร์ · ภูมิศาสตร์

รหัสในเล่ม

รหัส	ความหมาย
SO-M1-Q0001 … SO-M1-Q0700	รหัสข้อถาวรของโจทย์ทั้ง 700 ข้อ (พิมพ์ใต้ทุกข้อและในเฉลย)
SO-M1-C01 … SO-M1-C20	รหัสบทเรียน
SO-M1-MOCK01 · MOCK02	ข้อสอบจำลองชุดที่ 1–2
SO-M1-C07-EX01 · SO-M1-C07-FIG001	ตัวอย่างวิเคราะห์โจทย์ · ภาพประกอบ (ไม่นับคะแนน)

สีช่วยให้อ่านง่ายเท่านั้น ทุกความหมายมีตัวอักษรหรือป้ายกำกับ จึงอ่านเข้าใจได้แม้พิมพ์ขาวดำ

ภาพรวม 5 สาระการเรียนรู้

ภาค 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

RELIGION, MORALITY AND ETHICS

บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา · 2 พระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ · 3 หลักธรรมและการนำไปใช้ · 4 ศาสนพิธี วันสำคัญ และศาสนาอื่น

เรียนอะไร: องค์ประกอบของศาสนา · พุทธประวัติ (ประสูติ ตรัสรู้ ปฐมเทศนา ปรินิพพาน) · หลักธรรม · วันสำคัญ · ศาสนพิธี · ศาสนาอื่น

ข้อสอบชอบถาม: เลือกหลักธรรมให้ตรงสถานการณ์ · จับคู่เหตุการณ์กับวันสำคัญ · ศาสดาคัมภีร์ ศาสนสถานของแต่ละศาสนา

Practice Zone 135 ข้อ · จำลอง 22 ข้อ

ภาค 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และสังคม

CIVICS, CULTURE AND SOCIETY

บทที่ 5 สังคมมนุษย์และการอยู่ร่วมกัน · 6 วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย · 7 ประชาธิปไตยและการปกครอง · 8 กฎหมายและสิทธิของเด็กและประชาชน

เรียนอะไร: สถานภาพ–บทบาท · สถาบันทางสังคม · บรรทัดฐาน · วัฒนธรรมและประเพณี 4 ภาค · ประชาธิปไตย · อำนาจอธิปไตย · การปกครอง 3 ส่วน · กฎหมาย สิทธิ หน้าที่

ข้อสอบชอบถาม: แยกสิทธิกับหน้าที่ · อำนาจนิติบัญญัติ/บริหาร/ตุลาการ · ส่วนกลาง/ภูมิภาค/ท้องถิ่น · ประเพณีของภาคใด

Practice Zone 135 ข้อ · จำลอง 22 ข้อ

ภาค 3 เศรษฐศาสตร์

ECONOMICS

บทที่ 9 พื้นฐานเศรษฐศาสตร์และทรัพยากร · 10 การผลิต การบริโภค และการแลกเปลี่ยน · 11 เงิน การออม และการวางแผนการเงิน · 12 เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจพอเพียง

เรียนอะไร: ความต้องการกับความจำเป็น · ทรัพยากรมีจำกัด · ค่าเสียโอกาส · ปัจจัยการผลิต · อุปสงค์–อุปทาน · เงินและการออม · สหกรณ์ · เศรษฐกิจพอเพียง

ข้อสอบชอบถาม: คำนวณค่าเสียโอกาส/รายรับรายจ่าย · วิเคราะห์การตัดสินใจซื้อ · 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

Practice Zone 85 ข้อ · จำลอง 16 ข้อ

ภาค 4 ประวัติศาสตร์

HISTORY

บทที่ 13 เวลาและวิธีการทางประวัติศาสตร์ · 14 อารยธรรมและประวัติศาสตร์ไทยยุคต้น · 15 กรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี · 16 กรุงรัตนโกสินทร์และพัฒนาการประเทศไทย

เรียนอะไร: ศักราชและการเทียบ · หลักฐานชั้นต้น–ชั้นรอง · วิธีการทางประวัติศาสตร์ · สุโขทัย · อยุธยา · ธนบุรี · รัตนโกสินทร์ · การปฏิรูปสมัยรัชกาลที่ 5

ข้อสอบชอบถาม: เรียงลำดับเหตุการณ์ · จับคู่บุคคลกับผลงาน · เหตุและผลของเหตุการณ์ · ประเมินหลักฐาน

Practice Zone 120 ข้อ · จำลอง 20 ข้อ

ภาค 5 ภูมิศาสตร์

GEOGRAPHY

บทที่ 17 เครื่องมือและข้อมูลทางภูมิศาสตร์ · 18 ลักษณะทางกายภาพของประเทศไทยและโลก · 19 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคมเชิงพื้นที่ · 20 สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เรียนอะไร: แผนที่ (ทิศ มาตราส่วน สัญลักษณ์ พิกัด) · ละติจูด–ลองจิจูด · ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ · 6 ภาคของไทย · ประชากรและการตั้งถิ่นฐาน · สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ

ข้อสอบชอบถาม: อ่านแผนที่/คำนวณระยะทาง · อ่านกราฟ ตาราง · สาเหตุและการรับมือภัยพิบัติ

Practice Zone 125 ข้อ · จำลอง 20 ข้อ

จำนวนโจทย์ทั้งเล่ม

สาระ	Practice Zone	จำลอง ชุด 1	จำลอง ชุด 2	รวม
ศาสนา	135	11	11	157
หน้าที่พลเมือง	135	11	11	157
เศรษฐศาสตร์	85	8	8	101
ประวัติศาสตร์	120	10	10	140
ภูมิศาสตร์	125	10	10	145
รวม	**600**	**50**	**50**	**700**

แบบประเมินตนเองก่อนเรียน

ก่อนเริ่มเรียน ลองประเมินตนเองอย่างตรงไปตรงมาว่ารู้จักแต่ละเรื่องมากแค่ไหน ไม่มีคะแนน ไม่มีถูกผิด ใช้เพื่อวางแผนว่าควรเน้นบทใด แล้วกลับมาประเมินใหม่อีกครั้งเมื่อเรียนจบ (ช่องสุดท้าย) เพื่อดูพัฒนาการของตนเอง

บท	เรื่อง	รู้แล้ว	ไม่แน่ใจ	ยังไม่รู้	หลังเรียน ✓
บท 1	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา	□	□	□	
บท 2	พระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ	□	□	□	
บท 3	หลักธรรมและการนำไปใช้	□	□	□	
บท 4	ศาสนพิธี วันสำคัญ และศาสนาอื่น	□	□	□	
บท 5	สังคมมนุษย์และการอยู่ร่วมกัน	□	□	□	
บท 6	วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย	□	□	□	
บท 7	ประชาธิปไตยและการปกครอง	□	□	□	
บท 8	กฎหมายและสิทธิของเด็กและประชาชน	□	□	□	
บท 9	พื้นฐานเศรษฐศาสตร์และทรัพยากร	□	□	□	
บท 10	การผลิต การบริโภค และการแลกเปลี่ยน	□	□	□	
บท 11	เงิน การออม และการวางแผนการเงิน	□	□	□	
บท 12	เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจพอเพียง	□	□	□	
บท 13	เวลาและวิธีการทางประวัติศาสตร์	□	□	□	
บท 14	อารยธรรมและประวัติศาสตร์ไทยยุคต้น	□	□	□	
บท 15	กรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี	□	□	□	
บท 16	กรุงรัตนโกสินทร์และพัฒนาการประเทศไทย	□	□	□	
บท 17	เครื่องมือและข้อมูลทางภูมิศาสตร์	□	□	□	
บท 18	ลักษณะทางกายภาพของประเทศไทยและโลก	□	□	□	
บท 19	ประชากร เศรษฐกิจ และสังคมเชิงพื้นที่	□	□	□	
บท 20	สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน	□	□	□	

คำถามชวนคิดก่อนเรียน

ลองเขียนคำตอบสั้น ๆ ตามความเข้าใจตอนนี้ เมื่อเรียนจบบทที่เกี่ยวข้อง กลับมาเขียนคำตอบใหม่แล้วเปรียบเทียบ

สาระ	คำถาม	คำตอบของฉันตอนนี้

ศาสนา	ถ้าเพื่อนทำผิดแล้วสำนึกผิด เราควรให้อภัยหรือไม่ เพราะอะไร หลักธรรมใดช่วยให้ตัดสินใจได้	
พลเมือง	การที่นักเรียนเลือกประธานนักเรียน เหมือนและต่างจากการเลือกตั้งระดับประเทศอย่างไร	
เศรษฐศาสตร์	ถ้ามีเงิน 100 บาท แต่อยากได้ของ 3 อย่าง จะตัดสินใจอย่างไรให้คุ้มค่าที่สุด	
ประวัติศาสตร์	เรารู้ได้อย่างไรว่าเหตุการณ์เมื่อหลายร้อยปีก่อนเกิดขึ้นจริง	
ภูมิศาสตร์	ทำไมคนจำนวนมากจึงตั้งบ้านเรือนใกล้แม่น้ำ	

สรุปของฉัน: สาระที่ต้องเน้นมากที่สุด ..... เป้าหมายคะแนนข้อสอบจำลอง ..... / 50

แผนอ่าน 10 สัปดาห์

เรียนสัปดาห์ละ 4–5 วัน วันละประมาณ 60 นาที วันที่เหลือทบทวน Mind Map และแก้ข้อผิด ใกล้สอบมีเวลาน้อย ใช้แผนเร่งรัด: วันละ 2 บท อ่านส่วนที่ 3, 7, 9 ก่อน แล้วทำ Practice Zone ระดับประยุกต์–ท้าทาย

สัปดาห์	เนื้อหา	เสร็จ	หมายเหตุ
1	บท 1–2 ศาสนาเบื้องต้น พุทธประวัติ	☐	
2	บท 3–4 หลักธรรม ศาสนพิธี ศาสนาอื่น + Mind Map สาระ 1	☐	
3	บท 5–6 สังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย	☐	
4	บท 7–8 ประชาธิปไตย กฎหมายและสิทธิ + Mind Map สาระ 2	☐	
5	บท 9–12 เศรษฐศาสตร์ทั้งภาค + Mind Map สาระ 3	☐	
6	บท 13–14 เวลา หลักฐาน ยุคต้น สุโขทัย	☐	
7	บท 15–16 อยุธยา ธนบุรี รัตนโกสินทร์ + Mind Map สาระ 4	☐	
8	บท 17–18 เครื่องมือภูมิศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ	☐	
9	บท 19–20 ประชากร สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ + Mind Map สาระ 5	☐	
10	Mind Map ข้ามสาระ · ข้อสอบจำลอง 2 ชุด · แก้ข้อผิด · เช็กลิสต์พร้อมสอบ	☐	

น้องนาลิน: เรียนช้าแต่เข้าใจ ดีกว่าเรียนเร็วแต่ลืม ถ้าไม่ทัน ขยับแผนได้เสมอ

ตารางติดตามความก้าวหน้า

บท	ชื่อบท	วันที่	คะแนน	เต็ม	ประเมินตนเองครบ
บท 1	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา			34	☐
บท 2	พระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ			34	☐
บท 3	หลักธรรมและการนำไปใช้			34	☐
บท 4	ศาสนพิธี วันสำคัญ และศาสนาอื่น			33	☐
บท 5	สังคมมนุษย์และการอยู่ร่วมกัน			34	☐
บท 6	วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			34	☐
บท 7	ประชาธิปไตยและการปกครอง			34	☐
บท 8	กฎหมายและสิทธิของเด็กและประชาชน			33	☐
บท 9	พื้นฐานเศรษฐศาสตร์และทรัพยากร			21	☐
บท 10	การผลิต การบริโภค และการแลกเปลี่ยน			21	☐
บท 11	เงิน การออม และการวางแผนการเงิน			21	☐
บท 12	เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจพอเพียง			22	☐
บท 13	เวลาและวิธีการทางประวัติศาสตร์			30	☐
บท 14	อารยธรรมและประวัติศาสตร์ไทยยุคต้น			30	☐
บท 15	กรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี			30	☐
บท 16	กรุงรัตนโกสินทร์และพัฒนาการประเทศไทย			30	☐
บท 17	เครื่องมือและข้อมูลทางภูมิศาสตร์			31	☐
บท 18	ลักษณะทางกายภาพของประเทศไทยและโลก			31	☐
บท 19	ประชากร เศรษฐกิจ และสังคมเชิงพื้นที่			31	☐
บท 20	สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน			32	☐
ข้อสอบจำลอง ชุดที่ 1 · 2				50 ชุดละ	

เรียนคู่กับแอป

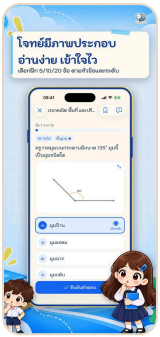
อ่านหลักและวิธีคิดจากหนังสือ แล้วฝึกเพิ่มบนมือถือหรือแท็บเล็ตในเวลาว่าง — สแกน QR หรือแตะลิงก์ในฉบับอีบุ๊ก

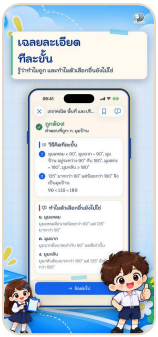
เตรียมสอบเข้า ม.1: ติวสอบ ป.6

แอปเตรียมสอบเข้า ม.1 ครบ 5 วิชาของ ChatStick Team โจทย์สังคมส่วนหนึ่งในเล่มพัฒนาต่อยอดจากคลังโจทย์ของแอปนี้

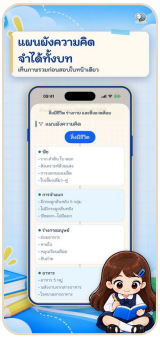
https://apps.apple.com/us/app/id6829440675 · App Store (iPhone / iPad)

ฝึกโจทย์

เฉลยทีละขั้น

Mind Map

ข้อสอบจำลอง

LearnSpace — iPhone / iPad

ห้องสมุดหนังสือสรุปบทเรียนและติวสอบ อ่านสรุป ดู Mind Map ทำแบบฝึก

https://apps.apple.com/us/app/id6826771873

LearnSpace — Android

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.chatstick.learnspace

หรือค้นหาคำว่า “LearnSpace” ใน Google Play

ภาค 1

ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

RELIGION, MORALITY AND ETHICS

บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา (34 ข้อ)

บทที่ 2 พระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ (34 ข้อ)

บทที่ 3 หลักธรรมและการนำไปใช้ (34 ข้อ)

บทที่ 4 ศาสนพิธี วันสำคัญ และศาสนาอื่น (33 ข้อ)

คุยกันก่อนเริ่มภาค 1

ศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดีและอยู่ร่วมกันอย่างสงบ ภาคนี้เริ่มจากความรู้พื้นฐานเรื่องศาสนา พุทธประวัติ หลักธรรม ไปจนถึงศาสนพิธีและศาสนาอื่น โจทย์ส่วนใหญ่ให้ “เลือกหลักธรรมให้ตรงสถานการณ์” จึงต้องเข้าใจความหมาย ไม่ใช่แค่ท่องชื่อ

บทที่ 1 · ภาค 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา

RELIGION, MORALITY AND ETHICS · SO-M1-C01 · Practice Zone 34 ข้อ

1 เปิดบท CHAPTER OPENING

คำถามชวนคิด ทำไมเมื่อเดินผ่านวัด มัสยิด หรือโบสถ์ เราจึงเห็นผู้คนแสดงความเคารพต่างกัน? ศาสนาแต่ละศาสนามีอะไรเหมือนกันและต่างกัน และคนที่นับถือศาสนาต่างกันจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้อย่างไร? บทนี้จะพาน้อง ๆ ไปหาคำตอบ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ — เมื่อจบบทนี้ น้อง ๆ จะ

- อธิบายความหมายและความสำคัญของศาสนาต่อบุคคลและสังคมได้
- จำแนกองค์ประกอบของศาสนาจากตัวอย่างหรือเรื่องเล่าได้
- เปรียบเทียบศาสดา คัมภีร์ ศาสนสถาน และประเภทของศาสนาสำคัญได้
- อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับการปฏิบัติทางศาสนาได้
- เลือกวิธีปฏิบัติตนต่อผู้นับถือศาสนาต่างกันได้อย่างเหมาะสม

เข้าใจ → · จำ → · เชื่อมโยง → · วิเคราะห์ → · นำไปใช้ → · เชี่ยวชาญ

2 เช็กก่อนเรียน PRE-LEARNING CHECK

✔ **ลองตอบในใจก่อนเริ่มเรียน** (ไม่นับคะแนน · ตอบไม่ได้ไม่เป็นไร เดี๋ยวได้เรียน)

1. ผู้ก่อตั้งศาสนาเรียกว่าอะไร
2. คัมภีร์ของพระพุทธศาสนาชื่ออะไร
3. มัสยิดเป็นศาสนสถานของศาสนาใด
4. พระพุทธศาสนาเชื่อในพระเจ้าผู้สร้างโลกหรือไม่

คำตอบ: 1) ศาสดา · 2) พระไตรปิฎก · 3) ศาสนาอิสลาม · 4) ไม่เชื่อ — เป็นศาสนาแบบอเทวนิยม

3 สรุปเนื้อหาเต็ม

FULL LESSON SUMMARY

1.1 ความหมายและความสำคัญของศาสนา พื้นฐานต้องรู้

ศาสนา คือ หลักคำสอนและความเชื่อที่มนุษย์ยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีคำสอนว่าอะไรดี อะไรชั่ว ควรทำหรือควรละเว้นสิ่งใด และมีแบบแผนการปฏิบัติ (พิธีกรรม) ที่ผู้นับถือทำตามความเชื่อนั้น ผู้นับถือศาสนาเรียกว่า **ศาสนิกชน** เช่น ชาวพุทธเรียกว่า พุทธศาสนิกชน

ศาสนาเกิดขึ้นได้อย่างไร

นักวิชาการอธิบายว่าศาสนาเกิดจากความรู้สึกและความต้องการของมนุษย์หลายประการ เช่น

- **ความกลัวและความไม่รู้** — มนุษย์สมัยโบราณไม่รู้สาเหตุของฟ้าผ่า น้ำท่วม โรคระบาด จึงกลัวและบูชาสิ่งที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ
- **ความต้องการที่พึ่งทางใจ** — เมื่อมีทุกข์หรือเผชิญปัญหา มนุษย์ต้องการสิ่งยึดเหนี่ยวให้ใจมั่นคง
- **ความเลื่อมใสศรัทธา** — ศรัทธาในบุคคลผู้มีคุณธรรมสูงและคำสอนของท่าน
- **ความต้องการแสวงหาความจริง** — อยากรู้ความจริงของชีวิต เช่น ทุกข์เกิดจากอะไร จะพ้นทุกข์ได้อย่างไร

ความสำคัญของศาสนา

ความสำคัญของศาสนา 4 ด้าน

ด้าน	ศาสนาช่วยอย่างไร	ตัวอย่างใกล้ตัว
ต่อตนเอง	เป็นที่พึ่งทางใจ ทำให้จิตใจสงบ มีกำลังใจ	สวดมนต์ก่อนนอนแล้วรู้สึกใจสงบ
ต่อการประพฤติ	เป็นบรรทัดฐานความประพฤติ บอกว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว	ไม่หยิบของเพื่อนเพราะรู้ว่าการลักขโมยผิดศีล
ต่อสังคม	ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีน้ำใจต่อกัน	ชุมชนช่วยกันทำบุญและพัฒนาวัด
ต่อวัฒนธรรม	เป็นบ่อเกิดของประเพณี ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม	ประเพณีแห่เทียนพรรษา โบสถ์เจดีย์ จิตรกรรมฝาผนัง

เข้าใจให้ได้ UNDERSTAND **ศาสนาไม่ใช่แค่ “พิธีกรรม”**

- หัวใจของศาสนาคือ **หลักคำสอน** ที่นำไปปฏิบัติให้ชีวิตดีขึ้น พิธีกรรมเป็นเพียงรูปแบบที่ช่วยให้ระลึกถึงคำสอน
- คนที่ไปร่วมพิธีทุกครั้งแต่ยังเบียดเบียนผู้อื่น จึงยังไม่ได้ปฏิบัติตามหัวใจของศาสนา

1.2 องค์ประกอบของศาสนา พื้นฐานต้องรู้

ศาสนาสำคัญโดยทั่วไปมีองค์ประกอบหลักคล้ายกัน แบบเรียนบางเล่มนับองค์ประกอบต่างกันเล็กน้อย แต่สาระที่ต้องรู้มีดังนี้

องค์ประกอบของศาสนา

องค์ประกอบ	ความหมาย	ตัวอย่าง (พระพุทธศาสนา)
ศาสดา	ผู้ก่อตั้งศาสนาและเป็นผู้สั่งสอนหลักคำสอน	พระพุทธเจ้า
หลักคำสอน / คัมภีร์	คำสอนของศาสนา และเอกสารที่รวบรวมคำสอนไว้	พระธรรมคำสั่งสอน · พระไตรปิฎก
ศาสนิกชน (นักบวช และผู้นับถือ)	ผู้นับถือและสืบทอดศาสนา	พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา
ศาสนสถาน	สถานที่ประกอบพิธีกรรมและเผยแผ่คำสอน	วัด
ศาสนพิธีและสัญลักษณ์	แบบแผนการปฏิบัติ และเครื่องหมายที่แสดงถึงศาสนา	การทำบุญตักบาตร · ธรรมจักร

รู้จักแต่ละองค์ประกอบให้ลึกขึ้น

- **ศาสดา** เป็นผู้ค้นพบหรือประกาศคำสอนเป็นคนแรก — ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูตามแบบเรียน **ไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง** เพราะค่อย ๆ พัฒนามาจากความเชื่อของชนเผ่าอารยันในอินเดียโบราณ
- **คัมภีร์** ช่วยให้คำสอนสืบทอดได้ถูกต้องต่อเนื่อง ไม่ผิดเพี้ยนเมื่อเวลาผ่านไป
- **นักบวช** คือผู้สละชีวิตทางโลกเพื่อปฏิบัติและเผยแผ่ศาสนา เช่น พระภิกษุ บาทหลวงคาทอลิก — ศาสนาอิสลามไม่มีนักบวช แต่มี **อิหม่าม** เป็นผู้นำการละหมาด

- **ศาสนสถาน** ไม่ได้เป็นเพียงที่ประกอบพิธี แต่ยังเป็นศูนย์รวมจิตใจ แหล่งเรียนรู้ และที่ทำกิจกรรมของชุมชน
- **ศาสนพิธี** ช่วยให้ศาสนิกชนระลึกถึงคำสอนและรวมใจกัน · **สัญลักษณ์** ช่วยให้จดจำและสื่อความหมายของศาสนา

จำให้แม่น MUST REMEMBER **จำให้แม่น: 5 องค์ประกอบ**

- **ศ**าสดา → **ค**ำสอน/คัมภีร์ → **ศ**าสนิกชน → **ศ**าสนสถาน → **ศ**าสนพิธี/สัญลักษณ์
- ถามว่า “ใครสอน” = ศาสดา · “สอนอะไร” = หลักคำสอน · “บันทึกที่ไหน” = คัมภีร์ · “ใครนับถือ” = ศาสนิกชน · “ไปที่ไหน” = ศาสนสถาน · “ทำอย่างไร” = ศาสนพิธี

1.3 ศาสนาสำคัญของโลกและประเภทของศาสนา พื้นฐานต้องรู้

ศาสนาที่มีผู้นับถือมากและมีผู้นับถือในประเทศไทยด้วย เช่น พระพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์ บทนี้รู้จักภาพรวมขององค์ประกอบก่อน ส่วนวันสำคัญ พิธีกรรม และหลักคำสอนของศาสนาอื่นอยู่ใน **บทที่ 4**

ศาสนาสำคัญ: ศาสดา คัมภีร์ ศาสนสถาน

ศาสนา	ศาสดา	คัมภีร์	ศาสนสถาน
พระพุทธศาสนา	พระพุทธเจ้า	พระไตรปิฎก	วัด
คริสต์	พระเยซู	ไบเบิล	โบสถ์ (คริสตจักร)
อิสลาม	นบีมุฮัมมัด (ศาสนทูตของอัลลอฮ์)	อัลกุรอาน	มัสยิด
พราหมณ์-ฮินดู	ไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง	พระเวท	เทวาลัย (เทวสถาน)
ซิกข์	คุรุนานัก	คุรุครันถ์สาหิบ	คุรุดวารา

แบ่งประเภทตามความเชื่อเรื่องพระเจ้า

- **เทวนิยม** — เชื่อในพระเจ้าผู้สร้างโลกและมีอำนาจสูงสุด แบ่งย่อยได้เป็น
- • **เอกเทวนิยม** เชื่อในพระเจ้าองค์เดียว เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาซิกข์
- • **พหุเทวนิยม** นับถือเทพเจ้าหลายองค์ เช่น ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู (พระพรหม พระวิษณุ พระศิวะ) — ชาวฮินดูจำนวนมากถือว่าเทพทั้งหลายเป็นภาคต่าง ๆ ของสิ่งสูงสุดหนึ่งเดียว (พรหมัน) แต่แบบเรียนจัดเป็นพหุเทวนิยม

- **อเทวนิยม** — ไม่เชื่อว่ามีพระเจ้าผู้สร้างโลกและบันดาลทุกสิ่ง แต่สอนว่าผลในชีวิตเกิดจากการกระทำ (กรรม) ของตนเอง เช่น **พระพุทธศาสนา**

เกิดที่ไหน เกิดก่อนหลังอย่างไร (โดยประมาณ)

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเก่าแก่ที่สุดในกลุ่มนี้ → พระพุทธศาสนาเกิดในอินเดียเมื่อประมาณ 2,500 ปีมาแล้ว → ศาสนาคริสต์เกิดเมื่อประมาณ 2,000 ปีมาแล้ว → ศาสนาอิสลามเกิดหลังศาสนาคริสต์ → ศาสนาซิกข์เกิดหลังสุดเมื่อประมาณ 500 ปีมาแล้ว · พระพุทธศาสนา พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์ เกิดในดินแดนอินเดีย ส่วนศาสนาคริสต์และอิสลามเกิดในดินแดนเอเชียตะวันตก (ตะวันออกกลาง)

ข้อสอบชอบถาม EXAM FOCUS **ข้อสอบชอบถาม**

- จับคู่ ศาสนา–ศาสดา–คัมภีร์–ศาสนสถาน (ระวังสลับมัสยิดกับคุรุดวารา พระเวทกับพระไตรปิฎก)
- ศาสนาใดไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง → พราหมณ์-ฮินดู · ศาสนาใดเป็นอเทวนิยม → พระพุทธศาสนา

1.4 ความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา พื้นฐานต้องรู้

ความเชื่อ (ศรัทธา) คือ ความเลื่อมใสยอมรับในคำสอนของศาสนา ส่วน **การปฏิบัติ** คือ การนำความเชื่อนั้นมาแสดงออกเป็นการกระทำ ความเชื่อที่ดีจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี และการปฏิบัติที่ดีส่งผลดีต่อทั้งตนเองและสังคม

ความเชื่อ → การปฏิบัติ

ความเชื่อ	การปฏิบัติที่ตามมา
ชาวพุทธเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม (ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว)	ตั้งใจทำความดี ละเว้นการเบียดเบียนผู้อื่น
ชาวคริสต์เชื่อในความรักของพระเจ้า	รักเพื่อนมนุษย์ ให้อภัย ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์
ชาวมุสลิมเชื่อในอัลลอฮ์องค์เดียว	ละหมาดวันละ 5 เวลา ปฏิบัติตามหลักศาสนาในชีวิตประจำวัน
ชาวฮินดูเชื่อในเทพเจ้า	บูชาเทพเจ้า และหลายคนไม่รับประทานเนื้อวัวเพราะถือว่าวัวเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์

เชื่ออย่างมีปัญญา

พระพุทธศาสนาสอนให้ **ใช้ปัญญาพิจารณาก่อนเชื่อ** ไม่เชื่อเพียงเพราะได้ยินตามกันมา เพราะเป็นธรรมเนียม หรือเพราะผู้พูดน่าเชื่อถือ แต่ให้ไตร่ตรองจนเห็นว่าสิ่งนั้นดีจริง มีประโยชน์จริง (คำสอนนี้อยู่ใน **กาลามสูตร**) · ความเชื่อที่ไม่มีเหตุผล เช่น เชื่อว่าของบางอย่างบันดาลให้สอบได้โดยไม่ต้องอ่านหนังสือ อาจทำให้คนประมาทและไม่พึ่งความเพียรของตนเอง

เชื่อมโยงให้เป็น CONNECT **เชื่อมโยงให้เป็น**

- ความเชื่อ → การปฏิบัติ → นิสัยและวัฒนธรรมของสังคม เช่น ความเชื่อเรื่องการทำบุญทำให้เกิดประเพณีตักบาตร (ศาสนพิธีอยู่ในบทที่ 4)
- หลักธรรมที่นำไปปฏิบัติจริง เช่น ศีล 5 พรหมวิหาร 4 เรียนต่อใน **บทที่ 3**

1.5 ความหลากหลายทางศาสนาและการอยู่ร่วมกัน พื้นฐานต้องรู้

ประเทศไทยมีผู้นับถือหลายศาสนา คนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา และมีผู้นับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ศาสนาซิกข์ เป็นต้น ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขเพราะกฎหมายคุ้มครองและผู้คนเคารพกัน

รัฐกับศาสนาในประเทศไทย

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 รับรองให้บุคคลมี **เสรีภาพในการนับถือศาสนา** และปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อ โดยต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- **พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก** คือ ทรงอุปถัมภ์ทุกศาสนา
- รัฐให้การอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น โดยมีหน่วยงาน เช่น กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ส่งเสริมงานด้านศาสนา

หลักการอยู่ร่วมกันกับผู้นับถือศาสนาต่างกัน

- **เคารพ** ความเชื่อและพิธีกรรมของผู้อื่น ไม่ล้อเลียน ไม่ดูหมิ่น ไม่บังคับให้ผู้อื่นเปลี่ยนศาสนา
- **เรียนรู้** ข้อปฏิบัติของเพื่อน เช่น ชาวมุสลิมรับประทานอาหารฮาลาลและไม่รับประทานเนื้อหมู ชาวฮินดูหลายคนไม่รับประทานเนื้อวัว

- **ปฏิบัติตนให้เหมาะสม** เมื่อเข้าศาสนสถานของศาสนาอื่น — แต่งกายสุภาพ สำรวมกิริยา ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานที่
- **ร่วมมือ** ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยไม่ก้าวก่ายพิธีกรรมของกันและกัน
- มองหา **คำสอนที่ตรงกัน** — ทุกศาสนาสอนให้ละเว้นความชั่ว ทำความดี และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

เข้าใจให้ได้ UNDERSTAND **เคารพความต่าง ≠ ต้องเชื่อเหมือนกัน**

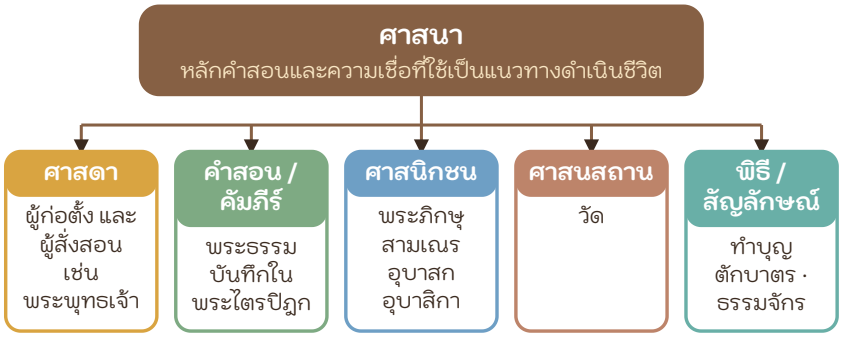
- เราไม่จำเป็นต้องเชื่อหรือปฏิบัติตามศาสนาของเพื่อน แต่ควร **ยอมรับสิทธิ** ของเพื่อนที่จะเชื่อและปฏิบัติตามศาสนาของตน
- การบอกว่า “ศาสนาของฉันดีกว่า” แล้วดูหมิ่นผู้อื่น เป็นต้นเหตุของความขัดแย้ง

เทคนิคช่วยจำ STUDY TIP **เทคนิคช่วยจำ**

เคารพ · เรียนรู้ · ไม่ล้อ · ร่วมมือ = 4 คำของการอยู่ร่วมกันต่างศาสนา

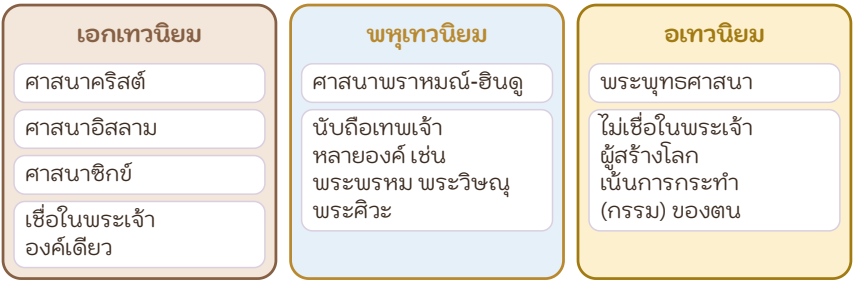
4 เรียนผ่านภาพ VISUAL LEARNING

ภาพแรกสรุปว่า “ศาสนา” หนึ่งศาสนาประกอบด้วยอะไรบ้าง ใช้ตอบโจทย์ที่ให้ข้อมูลมาแล้วถามว่าเป็นองค์ประกอบใด

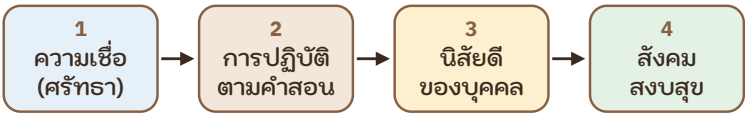
ภาพ 1.1 องค์ประกอบของศาสนา (ตัวอย่างจากพระพุทธศาสนา) SO-M1-C01-FIG001

ภาพที่สองแยกศาสนาตามความเชื่อเรื่องพระเจ้า ข้อสอบมักให้เลือกว่าศาสนาใดอยู่กลุ่มใด

ภาพ 1.2 ประเภทของศาสนาตามความเชื่อเรื่องพระเจ้า SO-M1-C01-FIG002

ภาพที่สามแสดงว่าความเชื่อทางศาสนาส่งผลต่อชีวิตและสังคมเป็นลำดับอย่างไร

ภาพ 1.3 จากความเชื่อสู่สังคมที่สงบสุข SO-M1-C01-FIG003

สัญลักษณ์ทางศาสนาที่ควรรู้

ศาสนา	สัญลักษณ์ที่พบบ่อย
พระพุทธศาสนา	ธรรมจักร (วงล้อแห่งธรรม)
ศาสนาคริสต์	ไม้กางเขน
ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	อักษรโอม

5 นำไปใช้จริง REAL-LIFE APPLICATION

สถานการณ์ที่ 1 ห้องเรียนหลายศาสนา

ห้องของน้องชนะมีเพื่อนนับถือพระพุทธศาสนา ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ เมื่อจะจัดงานเลี้ยงปีใหม่ของห้อง หัวหน้าห้องจึงสำรวจก่อนว่าเพื่อนแต่ละคนรับประทานอาหารใดไม่ได้ แล้วเลือกเมนูที่ทุกคนรับประทานได้ร่วมกัน

น้องชนะ: ถามเพื่อนก่อนสั่งอาหาร ทำให้ทุกคนสนุกด้วยกันได้ ไม่มีใครต้องนั่งดูเพื่อนกิน

สถานการณ์ที่ 2 ทัศนศึกษาศาสนสถาน

โรงเรียนพาไปเรียนรู้ที่วัด มัสยิด และโบสถ์คริสต์ในชุมชน ก่อนเดินทาง ครูนัดหมายให้แต่งกายสุภาพ ถามเจ้าหน้าที่ก่อนถ่ายภาพ พูดเบา ๆ และปฏิบัติตามป้ายข้อกำหนดของแต่ละสถานที่ เช่น บางแห่งให้ถอดรองเท้าก่อนเข้าอาคาร

สถานการณ์ที่ 3 ข่าวลือในกลุ่มแชต

มีคนส่งข้อความล้อเลียนความเชื่อของศาสนาหนึ่งในกลุ่มแชตของห้อง น้องนาลินไม่ส่งต่อ และบอกเพื่อนอย่างสุภาพว่าข้อความแบบนี้ทำให้เพื่อนที่นับถือศาสนานั้นเสียใจ

น้องนาลิน: ไม่เห็นด้วยก็ไม่เป็นไร แต่ไม่ล้อเลียนความเชื่อของใคร

นำไปใช้จริง REAL LIFE **นำไปใช้จริง**

- ก่อนจัดกิจกรรมที่มีอาหาร ให้ถามข้อจำกัดด้านศาสนาของเพื่อนก่อน
- เข้าศาสนสถานใด ให้ปฏิบัติตามกฎของสถานที่นั้น แม้ไม่ใช่ศาสนาของเรา
- เจอข้อความดูหมิ่นศาสนา: ไม่กดส่งต่อ ไม่ร่วมแสดงความเห็นที่ทำร้ายผู้อื่น

6 เทคนิคทำข้อสอบ EXAMINATION TECHNIQUE

- **หาคำถามหลัก**: โจทย์ถามว่า “ใคร” (ศาสดา/ศาสนิกชน) “ที่ไหน” (ศาสนสถาน) “บันทึกใน” (คัมภีร์) หรือ “ทำอย่างไร” (ศาสนพิธี)
- **ขีดเส้นใต้คำบอกประเภท**: “พระเจ้าองค์เดียว” = เอกเทวนิยม · “เทพหลายองค์” = พหุเทวนิยม · “ไม่มีพระเจ้าผู้สร้าง เน้นกรรม” = อเทวนิยม

- **โจทย์การอยู่ร่วมกัน:** ตัวเลือกที่ถูกมัก **เคารพ ไม่บังคับ ไม่ดูหมิ่น** และไม่ตัดสินว่าศาสนาใดดีกว่า
- **ตัดตัวเลือกคำเด็ดขาด:** “ทุกศาสนาต้องมี...” “ต้องนับถือ...ทุกคน” มักผิด เพราะมีข้อยกเว้น (เช่น ฮินดูไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง)

ตัวอย่างที่ 1 **ตัวอย่างที่ 1 แยกองค์ประกอบจากเรื่องเล่า** SO-M1-C01-EX01

ชาวซิกข์ไปที่คุรุดวาราเพื่อฟังการอ่านคัมภีร์คุรุครันถ์สาหิบ คำว่า “คุรุดวารา” เป็นองค์ประกอบใดของศาสนา

ก. ศาสดา **ข.** คัมภีร์ **ค.** ศาสนสถาน **ง.** ศาสนพิธี

คิดอย่างไร

1. โจทย์ถามว่าคำที่ขีดไว้เป็นองค์ประกอบใด
2. “ไปที่...” บอกว่าเป็นสถานที่
3. สถานที่ประกอบพิธีกรรมของศาสนา = ศาสนสถาน
4. คุรุครันถ์สาหิบ = คัมภีร์ ไม่ใช่สิ่งที่ถาม

คำตอบ **ศาสนสถาน — คุรุดวาราเป็นศาสนสถานของศาสนาซิกข์**

ตัวอย่างที่ 2 **ตัวอย่างที่ 2 ระวังคำว่า “ทุก”** SO-M1-C01-EX02

ข้อความ “ศาสนาทุกศาสนาต้องมีศาสดาผู้ก่อตั้ง” ถูกต้องหรือไม่

คิดอย่างไร

1. เห็นคำว่า “ทุก” ให้หาข้อยกเว้น
2. นึกตารางศาสนาสำคัญ: ศาสนาใดไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง
3. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูพัฒนามาจากความเชื่อของชาวอารยัน ไม่มีผู้ก่อตั้งคนเดียว

คำตอบ **ไม่ถูกต้อง — ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง ข้อความที่ใช้คำว่า “ทุก” จึงผิด**

ตัวอย่างที่ 3 **ตัวอย่างที่ 3 สถานการณ์ต่างศาสนา** SO-M1-C01-EX03

เพื่อนชาวคริสต์ชวนไปงานคริสต์มาสที่โบสถ์ เราเป็นชาวพุทธ ควรทำอย่างไรเหมาะสมที่สุด

คิดอย่างไร

1. โจทย์วัดเรื่องการอยู่ร่วมกันกับผู้นับถือศาสนาต่างกัน
2. หลักคือเคารพ สุภาพ ไม่บังคับตนเองหรือผู้อื่น
3. ไปร่วมได้ในฐานะแขก แต่งกายสุภาพ สำรวมกิริยา หรือปฏิเสธอย่างสุภาพก็ได้

คำตอบ **ไปร่วมงานในฐานะแขกด้วยการแต่งกายสุภาพและสำรวมกิริยา (หรือปฏิเสธอย่างสุภาพ) โดยไม่วิจารณ์ความเชื่อของเพื่อน**

น้องนาลิน: เจอคำว่า “ทุก” “ต้อง” “เท่านั้น” ให้หยุดคิดหาข้อยกเว้นก่อนนะ

เทคนิคช่วยจำ STUDY TIP **เทคนิคช่วยจำคู่ศาสนสถาน**

พุทธ—วัด · คริสต์—โบสถ์ · อิสลาม—มัสยิด · ฮินดู—เทวาลัย · ซิกข์—คุรุดวารา

7 ระวังสับสน EXAM TRAP

เทียบให้ชัด COMPARE **เทวนิยม กับ อเทวนิยม**

	เทวนิยม	อเทวนิยม
ความเชื่อเรื่องพระเจ้า	เชื่อในพระเจ้าผู้สร้างโลกและมีอำนาจสูงสุด	ไม่เชื่อว่ามีพระเจ้าผู้สร้างโลกและบันดาลทุกสิ่ง
ที่มาของผลในชีวิต	เกี่ยวข้องกับพระประสงค์ของพระเจ้า	เกิดจากการกระทำ (กรรม) ของตนเอง
ตัวอย่าง	คริสต์ อิสลาม ซิกข์ (เอกเทวนิยม) · พราหมณ์-ฮินดู (พหุเทวนิยม)	พระพุทธศาสนา

วิธีจำ: “เท-ว” = มีพระเจ้า · ใส่ “อ” ข้างหน้า = ไม่มีพระเจ้าผู้สร้าง

เทียบให้ชัด COMPARE ศาสดา กับ นักบวช

	ศาสดา	นักบวช
คือใคร	ผู้ก่อตั้งศาสนาและประกาศคำสอนเป็นคนแรก	ผู้สละชีวิตทางโลกมาปฏิบัติและเผยแผ่ศาสนา
จำนวน	ศาสนาหนึ่งมักมีศาสดาผู้ก่อตั้งองค์เดียว (ซิกข์มีคุรุสืบต่อรวม 10 องค์ — บทที่ 4)	มีได้จำนวนมากในทุกยุค
ตัวอย่าง	พระพุทธเจ้า พระเยซู นบีมุฮัมมัด คุรุนานัก	พระภิกษุ บาทหลวง

วิธีจำ: ศาสดา = “ผู้เริ่ม” · นักบวช = “ผู้สืบต่อ”

จุดที่มักพลาด — ผิดตรงไหน แก้อย่างไร

✘ ทุกศาสนาต้องมีศาสดา — **✔ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง**

พัฒนามาจากความเชื่อของชาวอารยันในอินเดียโบราณ

✘ อิหม่ามคือนักบวชของศาสนาอิสลาม — **✔ อิหม่ามคือผู้นำการละหมาด ศาสนาอิสลามไม่มีนักบวช**

มุสลิมทุกคนปฏิบัติศาสนกิจได้โดยตรง

✘ คัมภีร์พระเวทเป็นของพระพุทธศาสนา — **✔ พระเวทเป็นคัมภีร์ของพราหมณ์-ฮินดู พระพุทธศาสนาใช้พระไตรปิฎก**

ทั้งสองศาสนาเกิดในอินเดีย จึงมักจำสลับกัน — พระไตรปิฎก = 3 ปิฎก (วินัย สุตตันต อภิธรรม)

✘ ประเทศไทยกำหนดให้คนไทยทุกคนนับถือพระพุทธศาสนา — **✔ รัฐธรรมนูญรับรองเสรีภาพในการนับถือศาสนา**

คนไทยส่วนใหญ่นับถือพุทธ แต่ไม่ใช่การบังคับ

✘ เคารพศาสนาอื่น = ต้องร่วมพิธีกรรมของศาสนานั้น — **✔ เคารพ = ยอมรับสิทธิ ไม่ดูหมิ่น ไม่ก้าวก่าย**

ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพิธีของศาสนาที่ตนไม่ได้นับถือ

ระวังสับสน EXAM TRAP ระวังสับสน

- **มัสยิด** (อิสลาม) กับ **คุรุดวารา** (ซิกข์) — ทั้งสองศาสนาเชื่อในพระเจ้าองค์เดียว แต่เป็นคนละศาสนา
- **อัครศาสนูปถัมภก** = ผู้อุปถัมภ์ **ทุก** ศาสนา ไม่ใช่เฉพาะพระพุทธศาสนา

Practice Zone บทที่ 1 · 34 ข้อ

ง่าย 7 ข้อ · มาตรฐาน 16 ข้อ · ประยุกต์ 7 ข้อ · ท้าทาย 4 ข้อ — เลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว · เฉลยละเอียดอยู่ท้ายเล่ม

ง่าย รู้ความหมาย จำข้อเท็จจริงสำคัญ

1. คำว่า “ศาสดา” หมายถึงบุคคลในข้อใด

ก. ผู้ที่บวชเป็นนักบวชในศาสนาใดศาสนาหนึ่ง

ข. ผู้ก่อตั้งศาสนาและเป็นผู้สั่งสอนหลักคำสอน

ค. ผู้ที่นับถือศาสนาและไปศาสนสถานเป็นประจำ

ง. ผู้ที่ดูแลรักษาศาสนสถานของชุมชน

SO-M1-Q0001

2. ศาสนสถานของศาสนาอิสลามเรียกว่าอะไร

ก. คุรุดวารา **ข.** เทวาลัย **ค.** มัสยิด **ง.** โบสถ์คริสต์

SO-M1-Q0002

3. คัมภีร์ที่รวบรวมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าคือข้อใด

ก. พระไตรปิฎก **ข.** พระเวท **ค.** อัลกุรอาน **ง.** ไบเบิล

SO-M1-Q0003

4. ผู้ที่นับถือศาสนาใดศาสนาหนึ่ง เรียกโดยรวมว่าอะไร

ก. ศาสดา **ข.** ศาสนพิธี **ค.** ศาสนสถาน **ง.** ศาสนิกชน

SO-M1-Q0004

5. ตามแบบเรียน ศาสนาใด **ไม่มี** ศาสดาผู้ก่อตั้ง

ก. พระพุทธศาสนา **ข.** ศาสนาซิกข์

ค. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู **ง.** ศาสนาคริสต์

SO-M1-Q0005

6. ศาสนาแบบ “อเทวนิยม” มีลักษณะตรงกับข้อใด

ก. ไม่เชื่อว่ามีพระเจ้าผู้สร้างโลก แต่เน้นผลจากการกระทำของตนเอง

ข. เชื่อในพระเจ้าองค์เดียวผู้สร้างโลกและสรรพสิ่ง

ค. นับถือเทพเจ้าหลายองค์ที่มีหน้าที่ต่างกัน

ง. ไม่มีหลักคำสอนและไม่มีศาสนพิธีใด ๆ

SO-M1-Q0006

7. สัญลักษณ์ “ไม้กางเขน” เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาใด

ก. พระพุทธศาสนา
ข. ศาสนาคริสต์
ค. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
ง. ศาสนาซิกข์

SO-M1-Q0007

มาตรฐาน เข้าใจหลัก อธิบายเหตุผล เทียบสิ่งที่คล้ายกัน

8. ข้อใดแสดงความสำคัญของศาสนาในฐานะ “บ่อเกิดของวัฒนธรรมและประเพณี” ชัดเจนที่สุด

ก. นักเรียนสวดมนต์ก่อนนอนแล้วรู้สึกจิตใจสงบ
ข. เด็กชายไม่หยิบดินสอของเพื่อนเพราะรู้ว่าการลักขโมยเป็นสิ่งผิด
ค. ผู้ป่วยมีกำลังใจรักษาตัวเพราะได้ฟังคำสอนทางศาสนา
ง. ชาวบ้านร่วมกันจัดประเพณีแห่เทียนพรรษาเพื่อถวายวัดทุกปี

SO-M1-Q0008

9. มนุษย์สมัยโบราณไม่รู้ว่าฟ้าผ่าและน้ำท่วมเกิดจากอะไร จึงเซ่นไหว้สิ่งที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ ข้อความนี้อธิบายสาเหตุการเกิดศาสนาในข้อใด

ก. ความกลัวและความไม่รู้สาเหตุของภัยธรรมชาติ
ข. ความต้องการขยายการค้ากับชุมชนอื่น
ค. ความต้องการแบ่งชนชั้นในการปกครอง
ง. ความต้องการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้

SO-M1-Q0009

10. บุคคลในข้อใดเป็น “ศาสดา” ของศาสนา

ก. บาทหลวงผู้ประกอบพิธีในโบสถ์
ข. อิหม่ามผู้นำการละหมาดในมัสยิด
ค. พระเยซูผู้ประกาศคำสอนของศาสนาคริสต์
ง. พระภิกษุผู้เทศนาธรรมในวัด

SO-M1-Q0010

11. ข้อใดจัดประเภทของศาสนาตามความเชื่อเรื่องพระเจ้าได้ถูกต้อง

ก. พระพุทธศาสนา – อเทวนิยม
ข. ศาสนาอิสลาม – อเทวนิยม
ค. ศาสนาคริสต์ – พหุเทวนิยม
ง. ศาสนาซิกข์ – พหุเทวนิยม

SO-M1-Q0011

12. เหตุใดคัมภีร์จึงมีความสำคัญต่อการสืบทอดศาสนาให้ยั่งยืน

ก. เพราะคัมภีร์ใช้แทนการปฏิบัติตามคำสอนได้ทั้งหมด

ข. เพราะคัมภีร์รวบรวมหลักคำสอนไว้ให้ศึกษาได้ถูกต้องต่อเนื่อง

ค. เพราะคัมภีร์เป็นสถานที่สำหรับประกอบพิธีกรรม

ง. เพราะคัมภีร์ทำให้ทุกศาสนามีคำสอนเหมือนกัน

SO-M1-Q0012

13. ข้อใดจับคู่ศาสนากับศาสนสถานได้ถูกต้อง

ก. ศาสนาคริสต์ – มัสยิด

ข. ศาสนาอิสลาม – เทวาลัย

ค. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู – โบสถ์คริสต์

ง. ศาสนาซิกข์ – คุรุดวารา

SO-M1-Q0013

14. ข้อใดอธิบายความสำคัญของ “ศาสนพิธี” ได้ถูกต้องที่สุด

ก. ทำให้ไม่ต้องศึกษาหลักคำสอนของศาสนาอีก

ข. ใช้เป็นวิธีขอโชคลาภให้ตนเองร่ำรวย

ค. ช่วยให้ศาสนิกชนระลึกถึงคำสอนและรวมใจกันปฏิบัติตามศาสนา

ง. ทุกศาสนาต้องประกอบพิธีแบบเดียวกันเพื่อความเท่าเทียม

SO-M1-Q0014

15. ข้อใดเป็นตัวอย่างของ “การปฏิบัติ” ที่เกิดจากความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของชาวพุทธ

ก. ซื้อเครื่องรางมาพกเพื่อให้สอบได้โดยไม่ต้องอ่านหนังสือ

ข. ตั้งใจทำความดีและละเว้นการเบียดเบียนผู้อื่น เพราะเชื่อว่าทำดีย่อมได้ดี

ค. รอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยแก้ปัญหาโดยไม่ลงมือทำเอง

ง. ไปวัดเฉพาะเมื่อต้องการขอสิ่งที่ตนอยากได้

SO-M1-Q0015

16. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับศาสนิกชนของศาสนาอิสลาม

ก. มีอิหม่ามเป็นผู้นำการละหมาด โดยศาสนาอิสลามไม่มีนักบวช

ข. มีบาทหลวงเป็นผู้ประกอบพิธีในมัสยิด

ค. มีพระภิกษุเป็นผู้สืบทอดคำสอนของอัลลอฮ์

ง. ผู้นับถือต้องบวชเป็นนักบวชอย่างน้อยหนึ่งครั้ง

SO-M1-Q0016

17. น้องชนะจะจัดงานวันเกิดและเชิญเพื่อนชาวฮินดูที่เคร่งครัดในศาสนามาร่วมงาน น้องชนะควรเตรียมอาหารอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด

ก. เตรียมสเต็กเนื้อวัวเป็นเมนูหลักเพราะเป็นอาหารราคาแพง

ข. ไม่ต้องสนใจ เพราะเพื่อนควรปรับตัวตามเจ้าของงาน

ค. บอกเพื่อนให้เอาอาหารมาเองทุกครั้งที่มีงาน

ง. ถามเพื่อนก่อน และจัดอาหารที่ไม่มีเนื้อวัวไว้ให้เลือก

SO-M1-Q0017

18. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาในประเทศไทย

ก. คนไทยทุกคนต้องนับถือพระพุทธศาสนาตามกฎหมาย

ข. รัฐอุปถัมภ์เฉพาะพระพุทธศาสนาเพียงศาสนาเดียว

ค. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

ง. ห้ามสร้างศาสนสถานของศาสนาอื่นในประเทศไทย

SO-M1-Q0018

19. ข้อใดเป็นลักษณะร่วมที่ศาสนาสำคัญทุกศาสนามีเหมือนกัน

ก. นับถือพระเจ้าองค์เดียวกัน

ข. สอนให้ละเว้นความชั่ว ทำความดี และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ค. มีศาสดาเป็นบุคคลเดียวกัน

ง. ใช้คัมภีร์เล่มเดียวกันในการประกอบพิธี

SO-M1-Q0019

20. ข้อใดเรียงลำดับการเกิดของศาสนาจากก่อนไปหลังได้ถูกต้อง (โดยประมาณ)

ก. พราหมณ์-ฮินดู → พุทธ → คริสต์ → อิสลาม

ข. พุทธ → พราหมณ์-ฮินดู → อิสลาม → คริสต์

ค. คริสต์ → พุทธ → พราหมณ์-ฮินดู → อิสลาม

ง. พราหมณ์-ฮินดู → คริสต์ → พุทธ → อิสลาม

SO-M1-Q0020

21. หากในชุมชนมีคนล้อเลียนความเชื่อของผู้นับถือศาสนาอื่นอยู่เสมอ ผลที่น่าจะเกิดขึ้นมากที่สุดคือข้อใด

ก. ทุกคนในชุมชนหันมานับถือศาสนาเดียวกัน

ข. ชุมชนมีศาสนสถานเพิ่มขึ้นหลายแห่ง

ค. คนในชุมชนเข้าใจศาสนาอื่นมากขึ้น

ง. เกิดความบาดหมาง ขัดแย้ง และความสามัคคีในชุมชนลดลง

SO-M1-Q0021

22. พระพุทธศาสนาสอนให้ชาวพุทธมีความเชื่ออย่างไร

ก. เชื่อทุกเรื่องที่ผู้ใหญ่เล่าต่อกันมา

ข. เชื่อเฉพาะสิ่งที่คนจำนวนมากเชื่อตาม

ค. ใช้ปัญญาไตร่ตรองให้เห็นจริงว่าดีและมีประโยชน์ก่อนจึงเชื่อ

ง. เชื่อทุกอย่างที่เขียนไว้ในหนังสือโดยไม่ต้องคิด

SO-M1-Q0022

23. ศาสนาคู่ใดเกิดขึ้นในดินแดนเอเชียตะวันตก (ตะวันออกกลาง) ทั้งคู่

ก. พระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ข. ศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม

ค. ศาสนาซิกข์และพระพุทธศาสนา

ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูและศาสนาคริสต์

SO-M1-Q0023

ประยุกต์ ใช้ความรู้กับสถานการณ์ แผนที่ ตาราง กราฟ

24. พิจารณาตารางที่นักเรียนทำสรุปไว้ ข้อมูลในแถวใด **ผิด**

ศาสนา	ศาสดา	คัมภีร์	ศาสนสถาน
พระพุทธศาสนา	พระพุทธเจ้า	พระไตรปิฎก	วัด
คริสต์	พระเยซู	ไบเบิล	โบสถ์
อิสลาม	นบีมุฮัมมัด	อัลกุรอาน	มัสยิด
ซิกข์	คุรุนานัก	พระเวท	คุรุดวารา

ก. แถวพระพุทธศาสนา

ข. แถวศาสนาคริสต์

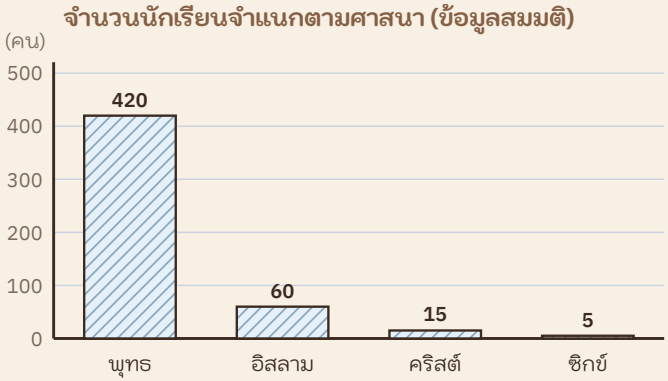
ค. แถวศาสนาอิสลาม

ง. แถวศาสนาซิกข์

SO-M1-Q0024

สถานการณ์ ใช้ตอบข้อ 25–26

แผนภูมิแสดงจำนวนนักเรียนของโรงเรียนบ้านสายรุ้ง (โรงเรียนสมมติ) จำแนกตามศาสนาที่นับถือ (ข้อมูลสมมติ) รวมทั้งหมด 500 คน

SO-M1-C01-FIG004

25. นักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นที่ **ไม่ใช่** พระพุทธศาสนา มีรวมกันกี่คน

ก. 60 คน **ข.** 75 คน **ค.** 80 คน **ง.** 420 คน

SO-M1-Q0025

26. จากข้อมูลในแผนภูมิ โรงเรียนควรจัดการเรื่องใดเพื่อให้นักเรียนทุกศาสนาอยู่ร่วมกันได้อย่างเหมาะสมที่สุด

ก. จัดอาหารฮาลาลในโรงอาหารและจัดพื้นที่ให้นักเรียนมุสลิมละหมาดได้

ข. ให้นักเรียนทุกคนร่วมพิธีทางพระพุทธศาสนาโดยไม่มีข้อยกเว้น เพราะเป็นคนส่วนใหญ่

ค. ยกเลิกกิจกรรมทางศาสนาทั้งหมดของโรงเรียน

ง. แยกห้องเรียนของนักเรียนตามศาสนาที่นับถือ

SO-M1-Q0026

27. โรงเรียนพานักเรียนไปเรียนรู้ที่มัสยิดในชุมชน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด

ก. เดินถ่ายภาพทุกมุมของอาคารทันทีโดยไม่ต้องขออนุญาต

ข. แต่งกายสุภาพ สำรวมกิริยา และปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานที่

ค. นำขนมเข้าไปรับประทานระหว่างฟังการบรรยาย

ง. พูดคุยเสียงดังเพื่อให้บรรยากาศสนุกสนาน

SO-M1-Q0027

28. ในเดือนรอมฎอน ฟาติมะซึ่งเป็นมุสลิมถือศีลอด ไม่รับประทานอาหารและเครื่องดื่มตั้งแต่รุ่งอรุณจนดวงอาทิตย์ตก เพื่อนในห้องควรปฏิบัติต่อฟาติมะอย่างไร

ก. ชวนฟาติมะกินขนมด้วยกันตอนพักกลางวัน เพราะกลัวเพื่อนหิว

ข. ล้อเลียนว่าการอดอาหารเป็นเรื่องแปลก

ค. บอกให้ฟาติมะเลิกถือศีลอดเพราะจะไม่มีแรงเรียน

ง. เข้าใจและให้กำลังใจ ไม่คะยั้นคะยอให้ฟาติมะรับประทานอาหาร

SO-M1-Q0028

29. ชุมชนแห่งหนึ่งมีวัด มัสยิด และโบสถ์คริสต์ตั้งอยู่ใกล้กัน ทุกปีผู้นำทั้งสามศาสนาชวนชาวบ้านร่วมกันขุดลอกคลองและเก็บขยะในชุมชน โดยแต่ละศาสนาประกอบพิธีของตนแยกกันตามปกติ ข้อมูลนี้แสดงหลักการใดชัดเจนที่สุด

ก. ทุกศาสนาควรรวมพิธีกรรมให้เป็นแบบเดียวกัน

ข. ศาสนาที่มีผู้นับถือมากควรเป็นผู้กำหนดกิจกรรมของชุมชน

ค. ผู้นับถือต่างศาสนาร่วมมือทำประโยชน์ส่วนรวม โดยเคารพพิธีกรรมของกันและกัน

ง. ชาวบ้านควรเลิกไปศาสนสถานเพื่อมาทำงานชุมชนแทน

SO-M1-Q0029

30. “เช้าวันอาทิตย์ ครอบครัวของแอนนาไปร่วม พิธีมิสซา ที่โบสถ์ บาทหลวงอ่านพระคัมภีร์ใบเบิลและเทศน์สอนเรื่องการให้อภัย” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นองค์ประกอบใดของศาสนา

ก. ศาสนิกชน **ข.** ศาสนสถาน **ค.** คัมภีร์ **ง.** ศาสนพิธี

SO-M1-Q0030

ท้าทาย วิเคราะห์หลายขั้น เชื่อมโยงข้ามเรื่อง ตัดตัวเลือกใกล้เคียง

31. รัฐธรรมนูญรับรองเสรีภาพในการนับถือศาสนา แต่การใช้เสรีภาพต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและไม่ละเมิดผู้อื่น บุคคลในข้อใดใช้เสรีภาพทางศาสนาได้เหมาะสมที่สุด

ก. สมชายประกอบพิธีตามศาสนาของตนที่บ้าน โดยไม่รบกวนเพื่อนบ้าน

ข. สมหญิงบังคับให้น้องชายเปลี่ยนมานับถือศาสนาเดียวกับตน

ค. สมศักดิ์เปิดเสียงสวดผ่านเครื่องขยายเสียงดังตลอดคืนในหมู่บ้าน

ง. สมใจหยุดเรียนหลายวันโดยไม่แจ้งโรงเรียน แล้วอ้างว่าไปปฏิบัติศาสนกิจ

SO-M1-Q0031

32. ศาสนาหนึ่งมีลักษณะดังนี้ (1) เชื่อในพระเจ้าองค์เดียว (2) คัมภีร์แบ่งเป็นพันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่ (3) มีนักบวช เช่น บาทหลวง ศาสนสถานของศาสนานี้คือข้อใด

ก. มัสยิด
ข. โบสถ์ (คริสตจักร)
ค. คุรุดวารา
ง. เทวาลัย

SO-M1-Q0032

33. นักเรียนคนหนึ่งสรุปว่า “ความเชื่อใดที่ไม่มีพระเจ้า ย่อมไม่ใช่ศาสนา” ข้อใดประเมินข้อสรุปนี้ได้ถูกต้อง

ก. ถูก เพราะทุกศาสนาต้องมีพระเจ้าผู้สร้างโลก
ข. ถูก เพราะพระพุทธศาสนานับถือพระพุทธเจ้าเป็นพระเจ้าผู้สร้างโลก
ค. ไม่ถูก เพราะพระพุทธศาสนาเป็นอเทวนิยม แต่มีองค์ประกอบของศาสนาครบ
ง. ไม่ถูก เพราะศาสนาที่มีพระเจ้าไม่มีคัมภีร์และศาสนสถาน

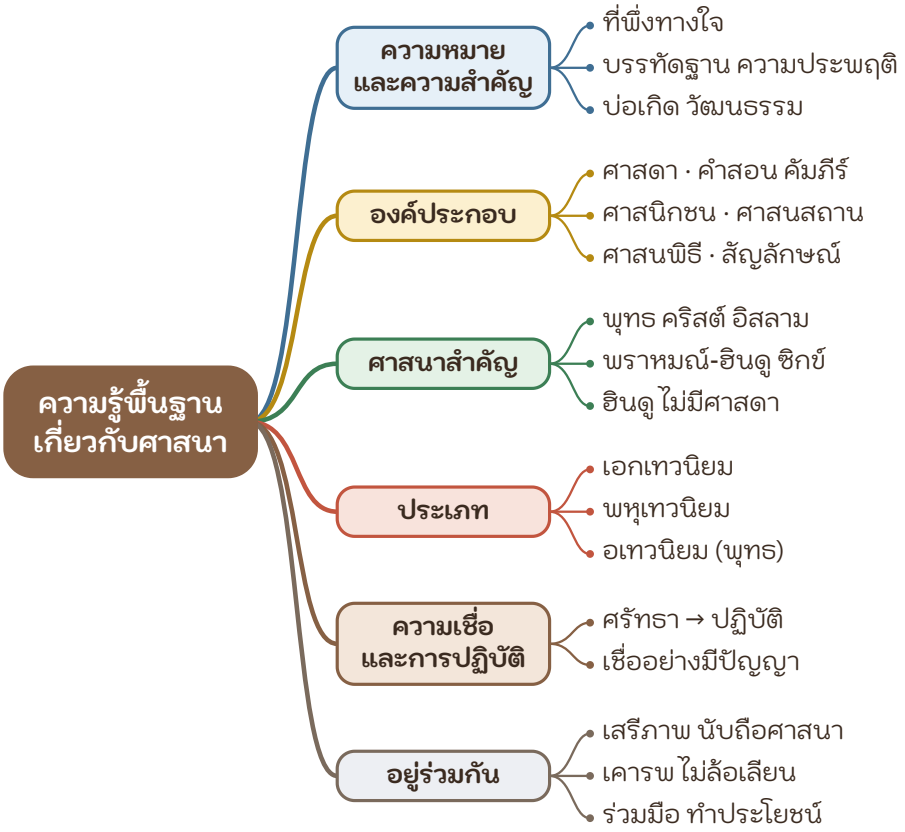
SO-M1-Q0033

34. พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญประกอบด้วยพิธีพืชมงคลซึ่งเป็นพิธีทางพระพุทธศาสนา และพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญซึ่งเป็นพิธีทางศาสนาพราหมณ์ ข้อมูลนี้สะท้อนสิ่งใดเกี่ยวกับสังคมไทยชัดเจนที่สุด

ก. ศาสนามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทย และมีการผสมผสานความเชื่อต่างศาสนาอย่างกลมกลืน
ข. คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพราหมณ์มากกว่าพระพุทธศาสนา
ค. พิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ใช้แทนพิธีทางพระพุทธศาสนาได้ทุกพิธี
ง. ศาสนามีความสำคัญเฉพาะในพระราชพิธี ไม่เกี่ยวกับอาชีพของประชาชน

SO-M1-Q0034

Mind Map บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา

ภาพ 1.5 Mind Map บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา SO-M1-C01-FIG005

ข้อเท็จจริงสำคัญ บทที่ 1

- ศาสนา คือ หลักคำสอนและความเชื่อที่มนุษย์ใช้เป็นแนวทางดำเนินชีวิต
- องค์ประกอบของศาสนา: ศาสดา หลักคำสอน/คัมภีร์ ศาสนิกชน ศาสนสถาน ศาสนพิธี/สัญลักษณ์
- ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง และเป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในกลุ่มศาสนาสำคัญ
- เอกเทวนิยม: คริสต์ อิสลาม ซิกข์ · พหุเทวนิยม: พราหมณ์-ฮินดู · อเทวนิยม: พระพุทธศาสนา
- ศาสนาอิสลามไม่มีนักบวช อิหม่ามเป็นผู้นำการละหมาด
- พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก
- รัฐธรรมนูญรับรองเสรีภาพในการนับถือศาสนาที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและไม่ละเมิดผู้อื่น

Must Remember · จำให้แม่น

ศาสดา	ผู้ก่อตั้งศาสนาและประกาศคำสอนเป็นคนแรก
ศาสนิกชน	ผู้นับถือศาสนา (รวมนักบวชและผู้นับถือทั่วไป)
พระไตรปิฎก	คัมภีร์ของพระพุทธศาสนา
ไบเบิล · อัลกุรอาน	คัมภีร์ของศาสนาคริสต์ · ศาสนาอิสลาม
พระเวท · คุรุครันถ์สาหิบ	คัมภีร์ของพราหมณ์-ฮินดู · ซิกข์
วัด · โบสถ์ · มัสยิด	ศาสนสถานของพุทธ · คริสต์ · อิสลาม
เทวาลัย · คุรุดวารา	ศาสนสถานของพราหมณ์-ฮินดู · ซิกข์
เทวนิยม	เชื่อในพระเจ้า (เอกเทวนิยม องค์เดียว · พหุเทวนิยม หลายองค์)
อเทวนิยม	ไม่เชื่อในพระเจ้าผู้สร้างโลก เน้นกรรมของตน เช่น พระพุทธศาสนา
อัครศาสนูปถัมภก	ผู้ให้การอุปถัมภ์ทุกศาสนา

Quick Review · ทบทวนเร็ว (ปิดคำตอบด้านขวาแล้วลองตอบ)

1	ศาสนาใดไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง	**ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู**
2	คุรุดวาราเป็นศาสนสถานของศาสนาใด	**ศาสนาซิกข์**
3	ศาสนาคริสต์และอิสลามเกิดในภูมิภาคใด	**เอเชียตะวันตก (ตะวันออกกลาง)**
4	พระพุทธศาสนาสอนให้เชื่ออย่างไร	**ใช้ปัญญาไตร่ตรองให้เห็นจริงก่อนจึงเชื่อ**
5	ประเพณีแห่เทียนพรรษาแสดงความสำคัญของศาสนาด้านใด	**เป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมและประเพณี**

ประเมินตนเอง: ฉันทำได้แล้วหรือยัง?	ได้แล้ว	ยังไม่แน่ใจ	กลับไปทบทวน
ฉันบอกความหมายและความสำคัญของศาสนาได้	☐	☐	หัวข้อ 1.1
ฉันแยกองค์ประกอบของศาสนาจากเรื่องเล่าได้	☐	☐	หัวข้อ 1.2
ฉันจับคู่ศาสนา–ศาสดา–คัมภีร์–ศาสนสถาน และจัดประเภทศาสนาได้	☐	☐	หัวข้อ 1.3
ฉันอธิบายว่าความเชื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างไรได้	☐	☐	หัวข้อ 1.4
ฉันปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างศาสนาได้อย่างเหมาะสม	☐	☐	หัวข้อ 1.5

คำแนะนำทบทวน

- ทำตาราง 5 ศาสนา × 4 ช่อง (ศาสดา คัมภีร์ ศาสนสถาน ประเภท) แล้วปิดทีละช่องทดสอบตัวเอง
- ฝึกอ่านเรื่องสั้น ๆ แล้ววงคำที่เป็น คน–สถานที่–หนังสือ–พิธี เพื่อแยกองค์ประกอบของศาสนา
- โจทย์การอยู่ร่วมกัน ให้ตัดตัวเลือกที่บังคับ ดูหมิ่น หรืออ้างเสียงข้างมากโดยไม่เคารพผู้อื่น

คะแนน Practice Zone ..... / 34 · ข้อที่ผิดให้บันทึกใน **แบบบันทึกข้อผิดพลาด** ท้ายเล่ม

ภาคผนวก 14 เฉลยละเอียด 700 ข้อ

ทุกข้อมีครบ 7 ส่วน: ① **คำตอบ** ② **วิเคราะห์โจทย์** (ถามอะไร คำสำคัญ) ③ **หลักสำคัญ** ④ **ทำไมข้อนี้ถูก** ⑤ **ทำไมข้ออื่นผิด** (รายตัวเลือก) ⑥ **EXAM TIP** ⑦ **ความรู้เชื่อมโยง** (เมื่อมี) · ลิงก์กลับไปหัวข้อที่ควรทบทวน

เฉลยแบบฝึกบทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา

ง่าย

1. ตอบ ข. ผู้ก่อตั้งศาสนาและเป็นผู้สั่งสอนหลักคำสอน ง่าย ทบทวน หัวข้อ 1.2 SO-M1-Q0001

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามความหมายของคำว่า “ศาสดา” ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกของศาสนา คำสำคัญคือ “ศาสดา”

หลักสำคัญ องค์ประกอบของศาสนา: ศาสดา คือ ผู้ก่อตั้งศาสนาและประกาศคำสอนเป็นคนแรก · นักบวช คือ ผู้สละชีวิตทางโลกมาสืบทอดศาสนา · ศาสนิกชน คือ ผู้นับถือศาสนา

ทำไมข้อนี้ถูก ศาสดาเป็นผู้ค้นพบหรือประกาศหลักคำสอนและเริ่มต้นศาสนานั้น เช่น พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา พระเยซูเป็นศาสดาของศาสนาคริสต์ จึงตรงกับ “ผู้ก่อตั้งศาสนาและเป็นผู้สั่งสอนหลักคำสอน”

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. ผู้ที่บวชเป็นนักบวชในศาสนาใดศาสนาหนึ่ง — ผู้ที่บวชเป็นนักบวช คือ นักบวช เช่น พระภิกษุบาทหลวง ซึ่งเป็นผู้สืบทอดศาสนา ไม่ใช่ผู้ก่อตั้ง

ค. ผู้ที่นับถือศาสนาและไปศาสนสถานเป็นประจำ — ผู้ที่นับถือศาสนาเรียกว่า ศาสนิกชน แม้จะไปศาสนสถานเป็นประจำก็ไม่ใช่ศาสดา

ง. ผู้ที่ดูแลรักษาศาสนสถานของชุมชน — ผู้ดูแลศาสนสถานเป็นศาสนิกชนหรือเจ้าหน้าที่ ไม่ใช่ผู้ก่อตั้งศาสนา

EXAM TIP **ศาสดา = “ผู้เริ่ม” ศาสนา · นักบวช = “ผู้สืบต่อ” · ศาสนิกชน = “ผู้นับถือ”**

ความรู้เชื่อมโยง พระพุทธเจ้าทรงเป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา — เรียนพุทธประวัติต่อในบทที่ 2

2. ตอบ ค. มัสยิด ง่าย ทบทวน หัวข้อ 1.3 SO-M1-Q0002

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามชื่อศาสนสถานของศาสนาอิสลาม เป็นการจับคู่ศาสนากับศาสนสถาน

หลักสำคัญ ศาสนสถานของศาสนาสำคัญ: พุทธ–วัด · คริสต์–โบสถ์ (คริสตจักร) · อิสลาม–มัสยิด · พราหมณ์-ฮินดู–เทวาลัย (เทวสถาน) · ซิกข์–คุรุดวารา

ทำไมข้อนี้ถูก ชาวมุสลิมใช้มัสยิดเป็นที่ละหมาดร่วมกัน ฟังคำสอน และทำกิจกรรมของชุมชน มัสยิดจึงเป็นศาสนสถานของศาสนาอิสลาม

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. คุรุดวารา — คุรุดวาราเป็นศาสนสถานของศาสนาซิกข์ ซึ่งเป็นคนละศาสนากับอิสลาม

ข. เทวาลัย — เทวาลัยหรือเทวสถานเป็นศาสนสถานของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ใช้บูชาเทพเจ้า

ง. โบสถ์คริสต์ — โบสถ์คริสต์เป็นศาสนสถานของศาสนาคริสต์ ไม่ใช่ของศาสนาอิสลาม

EXAM TIP **จำคู่: ชาว “มุส”ลิม ไป “มัส”ยิด · ชาวซิกข์ไปคุรุดวารา · ชาวฮินดูไปเทวาลัย**

ความรู้เชื่อมโยง มัสยิดเป็นสถานที่ละหมาดร่วมกันของชาวมุสลิม รายละเอียดหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามอยู่ในบทที่ 4

3. ตอบ ก. พระไตรปิฎก ง่าย ทบทวน หัวข้อ 1.3 SO-M1-Q0003

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามชื่อคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา คำสำคัญคือ “คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า”

หลักสำคัญ คัมภีร์ของศาสนาสำคัญ: พุทธ–พระไตรปิฎก · พราหมณ์-ฮินดู–พระเวท · อิสลาม–อัลกุรอาน · คริสต์–ไบเบิล · ซิกข์–คุรุครันถ์สาหิบ

ทำไมข้อนี้ถูก พระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า แบ่งเป็น 3 หมวด (พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก) จึงเป็นคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา

ทำไมข้ออื่นผิด

- ข. พระเวท — พระเวทเป็นคัมภีร์ของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แม้จะเกิดในอินเดียเหมือนกันก็เป็นคนละศาสนา
- ค. อัลกุรอาน — อัลกุรอานเป็นคัมภีร์ของศาสนาอิสลาม
- ง. ไบเบิล — ไบเบิลเป็นคัมภีร์ของศาสนาคริสต์

EXAM TIP **“ไตร” แปลว่า สาม → พระไตรปิฎก = คัมภีร์ 3 หมวดของพระพุทธศาสนา**

4. ตอบ ง. ศาสนิกชน ง่าย ทบทวน หัวข้อ 1.1 SO-M1-Q0004

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามชื่อเรียกผู้ที่นับถือศาสนา เป็นความรู้เรื่ององค์ประกอบของศาสนา

หลักสำคัญ ศาสนิกชน คือ ผู้นับถือศาสนา ซึ่งรวมทั้งนักบวชและคนทั่วไป เช่น พุทธศาสนิกชน คริสต์ศาสนิกชน

ทำไมข้อนี้ถูก คำว่า “ศาสนิกชน” มาจาก ศาสนิก (ผู้นับถือศาสนา) + ชน (คน) จึงหมายถึงคนที่นับถือศาสนา ตรงกับโจทย์

ทำไมข้ออื่นผิด

- ก. ศาสดา — ศาสดาคือผู้ก่อตั้งศาสนา ไม่ใช่ผู้นับถือทั่วไป
- ข. ศาสนพิธี — ศาสนพิธีคือแบบแผนการปฏิบัติหรือพิธีกรรมทางศาสนา ไม่ใช่บุคคล
- ค. ศาสนสถาน — ศาสนสถานคือสถานที่ เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด ไม่ใช่บุคคล

EXAM TIP **ลงท้ายด้วย “ชน” = คน → ศาสนิกชนเป็นบุคคล · ลงท้ายด้วย “สถาน” = ที่ · “พิธี” = การปฏิบัติ**

ความรู้เชื่อมโยง ชาวพุทธที่เป็นคฤหัสถ์ เรียกผู้ชายว่า อุบาสก ผู้หญิงว่า อุบาสิกา

5. ตอบ ค. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ง่าย ทบทวน หัวข้อ 1.3 SO-M1-Q0005

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามเชิงปฏิเสธว่าศาสนาใดไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง ต้องนึกถึงศาสดาของแต่ละศาสนา

หลักสำคัญ ศาสดา: พุทธ–พระพุทธเจ้า · คริสต์–พระเยซู · อิสลาม–นบีมุฮัมมัด · ซิกข์–คุรุนานัก · พราหมณ์-ฮินดู–ไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง

ทำไมข้อนี้ถูก ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูค่อย ๆ พัฒนามาจากความเชื่อและพิธีกรรมของชาวอารยันในอินเดียโบราณเป็นเวลานาน ไม่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้ก่อตั้ง

ทำไมข้ออื่นผิด

- ก. พระพุทธศาสนา — พระพุทธศาสนามีพระพุทธเจ้าเป็นศาสดา
- ข. ศาสนาซิกข์ — ศาสนาซิกข์มีคุรุนานักเป็นผู้ก่อตั้ง
- ง. ศาสนาคริสต์ — ศาสนาคริสต์มีพระเยซูเป็นศาสดา

EXAM TIP **ศาสนาที่ “เก่าแก่ที่สุด” ในกลุ่มนี้ = พราหมณ์-ฮินดู = ไม่มีผู้ก่อตั้งคนเดียว**

ความรู้เชื่อมโยง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูมีอิทธิพลต่อพระราชพิธีและวัฒนธรรมไทยหลายอย่าง (ดูบทที่ 4 และบทที่ 6)

6. ตอบ ก. ไม่เชื่อว่ามีพระเจ้าผู้สร้างโลก แต่เน้นผลจากการกระทำของตนเอง ง่าย

ทบทวน หัวข้อ 1.3 SO-M1-Q0006

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามความหมายของ “อเทวนิยม” ซึ่งเป็นการแบ่งประเภทศาสนาตามความเชื่อเรื่องพระเจ้า

หลักสำคัญ เทวนิยม = เชื่อในพระเจ้า (เอกเทวนิยม = องค์เดียว · พหุเทวนิยม = หลายองค์) · อเทวนิยม = ไม่เชื่อในพระเจ้าผู้สร้างโลก เช่น พระพุทธศาสนา

ทำไมข้อนี้ถูก “อ” แปลว่า ไม่ อเทวนิยมจึงหมายถึงไม่เชื่อว่ามีพระเจ้าผู้สร้างโลกและบันดาลทุกสิ่ง พระพุทธศาสนาซึ่งเป็นอเทวนิยมสอนว่าผลในชีวิตเกิดจากการกระทำ (กรรม) ของตนเอง

ทำไมข้ออื่นผิด

ข. เชื่อในพระเจ้าองค์เดียวผู้สร้างโลกและสรรพสิ่ง — เชื่อในพระเจ้าองค์เดียวคือ เอกเทวนิยม เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม

ค. นับถือเทพเจ้าหลายองค์ที่มีหน้าที่ต่างกัน — นับถือเทพเจ้าหลายองค์คือ พหุเทวนิยม เช่น ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ง. ไม่มีหลักคำสอนและไม่มีศาสนพิธีใด ๆ — ศาสนาแบบอเทวนิยมยังมีหลักคำสอนและศาสนพิธี เช่น พระพุทธศาสนามีพระไตรปิฎกและการทำบุญตักบาตร

EXAM TIP **แยกคำ: อ (ไม่) + เทว (พระเจ้า) + นิยม (นับถือ) = ไม่นับถือพระเจ้าผู้สร้าง**

ความรู้เชื่อมโยง ความเชื่อเรื่องกรรมทำให้ชาวพุทธเน้นการทำความดีด้วยตนเอง สอดคล้องกับหลักโอวาท 3 ในบทที่ 3

7. ตอบ ข. ศาสนาคริสต์ ง่าย ทบทวน หัวข้อ 1.2 SO-M1-Q0007

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามการจับคู่สัญลักษณ์ทางศาสนากับศาสนา คำสำคัญคือ “ไม้กางเขน”

หลักสำคัญ สัญลักษณ์ทางศาสนาที่พบบ่อย: พุทธ–ธรรมจักร · คริสต์–ไม้กางเขน · พราหมณ์-ฮินดู–อักษรโอม

ทำไมข้อนี้ถูก ไม้กางเขนเป็นสัญลักษณ์ของศาสนาคริสต์ เพื่อระลึกถึงพระเยซูซึ่งชาวคริสต์เชื่อว่าทรงสละพระชนม์บนไม้กางเขนเพื่อไถ่บาปให้มนุษย์

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. พระพุทธศาสนา — สัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาคือธรรมจักร (วงล้อแห่งธรรม) ไม่ใช่ไม้กางเขน

ค. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู — สัญลักษณ์ที่พบบ่อยของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูคืออักษรโอม

ง. ศาสนาซิกข์ — ศาสนาซิกข์ไม่ได้ใช้ไม้กางเขนเป็นสัญลักษณ์

EXAM TIP **จำเป็นภาพ: วงล้อ = พุทธ · กางเขน = คริสต์ · โอม = ฮินดู**

ความรู้เชื่อมโยง สัญลักษณ์เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบ “ศาสนพิธีและสัญลักษณ์” ช่วยให้ศาสนิกชนระลึกถึงคำสอน

มาตรฐาน

8. ตอบ ง. ชาวบ้านร่วมกันจัดประเพณีแห่เทียนพรรษาเพื่อถวายวัดทุกปี มาตรฐาน

ทบทวน หัวข้อ 1.1 SO-M1-Q0008

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้เลือกตัวอย่างที่ตรงกับความสำคัญด้าน “บ่อเกิดของวัฒนธรรมและประเพณี” ต้องแยกจากความสำคัญด้านอื่น

หลักสำคัญ ความสำคัญของศาสนา: เป็นที่พึ่งทางใจ · เป็นบรรทัดฐานความประพฤติ · ทำให้สังคมสงบสุข · เป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรม ประเพณี ศิลปกรรม

ทำไมข้อนี้ถูก ประเพณีแห่เทียนพรรษาเกิดจากการที่พระสงฆ์ต้องจำพรรษาที่วัดตลอด 3 เดือน ชาวพุทธจึงนำเทียนไปถวาย จนกลายเป็นประเพณีที่สืบทอดกันในชุมชน แสดงว่าศาสนาก่อให้เกิดประเพณี

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. นักเรียนสวดมนต์ก่อนนอนแล้วรู้สึกจิตใจสงบ — สวดมนต์แล้วใจสงบแสดงความสำคัญด้านเป็นที่พึ่งทางใจของบุคคล ไม่ใช่ด้านวัฒนธรรมประเพณี

ข. เด็กชายไม่หยิบดินสอของเพื่อนเพราะรู้ว่าการลักขโมยเป็นสิ่งผิด — การไม่ลักขโมยแสดงว่าศาสนาเป็นบรรทัดฐานความประพฤติ

ค. ผู้ป่วยมีกำลังใจรักษาตัวเพราะได้ฟังคำสอนทางศาสนา — การมีกำลังใจจากคำสอนเป็นความสำคัญด้านที่พึ่งทางใจ

EXAM TIP **หาคำว่า “ประเพณี งานประจำปี ศิลปะ สถาปัตยกรรม” ในตัวเลือก = ด้านวัฒนธรรม**

ความรู้เชื่อมโยง ประเพณีไทยจำนวนมากมีที่มาจากศาสนา เรียนต่อเรื่องประเพณีสี่ภาคในบทที่ 6

9. ตอบ ก. ความกลัวและความไม่รู้สาเหตุของภัยธรรมชาติ มาตรฐาน ทบทวน หัวข้อ 1.1

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้วิเคราะห์เหตุและผล เหตุคือ “ไม่รู้ว่าเกิดจากอะไร” และ “เซ่นไหว้สิ่งที่มีอำนาจ” ถามว่าตรงกับสาเหตุการเกิดศาสนาข้อใด SO-M1-Q0009

หลักสำคัญ สาเหตุการเกิดศาสนา: ความกลัวและความไม่รู้ · ความต้องการที่พึ่งทางใจ · ความเลื่อมใสศรัทธาในบุคคล · ความต้องการแสวงหาความจริง

ทำไมข้อนี้ถูก เมื่อมนุษย์ไม่เข้าใจปรากฏการณ์ธรรมชาติก็เกิดความกลัว จึงหันไปบูชาสิ่งที่เชื่อว่าช่วยคุ้มครองได้ ข้อความนี้จึงอธิบายสาเหตุเรื่องความกลัวและความไม่รู้

ทำไมข้ออื่นผิด

ข. ความต้องการขยายการค้ากับชุมชนอื่น — ข้อความไม่ได้กล่าวถึงการค้าขายเลย การค้าไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดการเซ่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในเรื่องนี้

ค. ความต้องการแบ่งชนชั้นในการปกครอง — การแบ่งชนชั้นเป็นเรื่องการปกครอง ไม่เกี่ยวกับความกลัวภัยธรรมชาติในข้อความ

ง. ความต้องการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ — การพัฒนาเครื่องมือเป็นเรื่องเทคโนโลยี ไม่ใช่สาเหตุของการบูชาสิ่งเหนือธรรมชาติ

EXAM TIP **โจทย์เหตุ–ผล: หาคำที่เป็น “เหตุ” ในข้อความ (ไม่รู้ → กลัว) แล้วเลือกตัวเลือกที่พูดถึงเหตุนั้นตรง ๆ**

ความรู้เชื่อมโยง ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ มนุษย์ฝังศพพร้อมสิ่งของ แสดงว่ามีความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย (ดูบทที่ 14)

10. ตอบ ค. พระเยซูผู้ประกาศคำสอนของศาสนาคริสต์ มาตรฐาน ทบทวน หัวข้อ 1.2

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้แยก “ศาสดา” ออกจากนักบวชและผู้นำทางศาสนา ซึ่งเป็นศาสนิกชนที่สืบทอดศาสนา SO-M1-Q0010

หลักสำคัญ ศาสดา = ผู้ก่อตั้งศาสนาและประกาศคำสอนเป็นคนแรก · นักบวช/ผู้นำศาสนา = ผู้สืบทอดและเผยแผ่คำสอนของศาสดา

ทำไมข้อนี้ถูก พระเยซูเป็นผู้ประกาศคำสอนของศาสนาคริสต์และเป็นศูนย์กลางความเชื่อของชาวคริสต์ จึงเป็นศาสดา ส่วนบุคคลอื่นเป็นผู้สืบทอดศาสนาหลังจากศาสดา

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. บาทหลวงผู้ประกอบพิธีในโบสถ์ — บาทหลวงเป็นนักบวชในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก มีหน้าที่ประกอบพิธีและสอนตามคำสอนของพระเยซู

ข. อิหม่ามผู้นำการละหมาดในมัสยิด — อิหม่ามเป็นผู้นำการละหมาดของชาวมุสลิม ไม่ใช่ศาสดา ศาสดาของศาสนาอิสลามคือนบีมุฮัมมัด

ง. พระภิกษุผู้เทศนาธรรมในวัด — พระภิกษุเป็นนักบวชในพระพุทธศาสนา ทำหน้าที่สืบทอดคำสอนของพระพุทธเจ้า

EXAM TIP ถามตัวเองว่า “คนนี้เริ่มศาสนา หรือสืบต่อศาสนา” — ถ้าสืบต่อ ไม่ใช่ศาสดา

ความรู้เชื่อมโยง ในพระพุทธศาสนา พระสงฆ์เป็นหนึ่งในพระรัตนตรัย ทำหน้าที่สืบทอดพระธรรม (ดูบทที่ 2)

11. ตอบ ก. พระพุทธศาสนา – อเทวนิยม มาตรฐาน ทบทวน หัวข้อ 1.3 SO-M1-Q0011

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้จับคู่ศาสนากับประเภทตามความเชื่อเรื่องพระเจ้า ต้องรู้ว่าแต่ละศาสนาเชื่อในพระเจ้าหรือไม่ และกี่องค์

หลักสำคัญ เอกเทวนิยม (พระเจ้าองค์เดียว): คริสต์ อิสลาม ซิกข์ · พหุเทวนิยม (เทพหลายองค์): พราหมณ์-ฮินดู · อเทวนิยม (ไม่เชื่อพระเจ้าผู้สร้างโลก): พระพุทธศาสนา

ทำไมข้อนี้ถูก พระพุทธศาสนาไม่สอนเรื่องพระเจ้าผู้สร้างโลก แต่สอนว่าความสุขความทุกข์เกิดจากการกระทำของตน จึงเป็นอเทวนิยม การจับคู่นี้จึงถูกต้อง

ทำไมข้ออื่นผิด

ข. ศาสนาอิสลาม – อเทวนิยม — ศาสนาอิสลามเชื่อในอัลลอฮ์เพียงองค์เดียว จึงเป็นเอกเทวนิยม ไม่ใช่อเทวนิยม

ค. ศาสนาคริสต์ – พหุเทวนิยม — ศาสนาคริสต์เชื่อในพระเจ้าองค์เดียว จึงเป็นเอกเทวนิยม ไม่ใช่พหุเทวนิยม

ง. ศาสนาซิกข์ – พหุเทวนิยม — ศาสนาซิกข์เชื่อในพระเจ้าองค์เดียว จึงเป็นเอกเทวนิยม

EXAM TIP **จำ 3 กล่อง: องค์เดียว = คริสต์ อิสลาม ซิกข์ · หลายองค์ = ฮินดู · ไม่มีพระเจ้าผู้สร้าง = พุทธ**

ความรู้เชื่อมโยง การเชื่อเรื่องกรรมของพระพุทธศาสนาเชื่อมกับหลักธรรม “ทำดีได้ดี” และการพึ่งตนเองในบทที่ 3

12. ตอบ ข. เพราะคัมภีร์รวบรวมหลักคำสอนไว้ให้ศึกษาได้ถูกต้องต่อเนื่อง มาตรฐาน ทบทวน หัวข้อ 1.2 SO-M1-Q0012

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามบทบาทของคัมภีร์ในฐานะองค์ประกอบของศาสนา คำสำคัญคือ “สืบทอดให้ยั่งยืน”

หลักสำคัญ คัมภีร์ คือ เอกสารที่รวบรวมหลักคำสอนของศาสนา ช่วยให้คำสอนไม่สูญหายและไม่ผิดเพี้ยน คนรุ่นหลังศึกษาได้

ทำไมข้อนี้ถูก เมื่อศาสดาสิ้นไปแล้ว ศาสนิกชนยังศึกษาคำสอนได้จากคัมภีร์ คำสอนจึงถูกถ่ายทอดอย่างถูกต้องจากรุ่นสู่รุ่น ศาสนาจึงสืบทอดได้ยั่งยืน

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. เพราะคัมภีร์ใช้แทนการปฏิบัติตามคำสอนได้ทั้งหมด — คัมภีร์เป็นแหล่งความรู้ แต่ศาสนิกชนยังต้องนำคำสอนไปปฏิบัติ คัมภีร์ใช้แทนการปฏิบัติไม่ได้

ค. เพราะคัมภีร์เป็นสถานที่สำหรับประกอบพิธีกรรม — สถานที่ประกอบพิธีกรรมคือศาสนสถาน ไม่ใช่คัมภีร์

ง. เพราะคัมภีร์ทำให้ทุกศาสนามีคำสอนเหมือนกัน — แต่ละศาสนามีคัมภีร์และคำสอนของตนเอง คัมภีร์ไม่ได้ทำให้ทุกศาสนาเหมือนกัน

EXAM TIP **คัมภีร์ = “สมุดบันทึกคำสอน” → หน้าที่หลักคือเก็บรักษาและถ่ายทอดคำสอน**

ความรู้เชื่อมโยง พระไตรปิฎกได้รับการรวบรวมผ่านการสังคายนา เริ่มจากการสังคายนาครั้งแรกที่มีพระมหากัสสปะเป็นประธาน (ดูบทที่ 2)

13. ตอบ ง. ศาสนาซิกข์ – คุรุดวารา มาตรฐาน ทบทวน หัวข้อ 1.3 SO-M1-Q0013

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้จับคู่ศาสนากับศาสนสถาน ต้องตรวจทีละคู่

หลักสำคัญ พุทธ–วัด · คริสต์–โบสถ์ (คริสตจักร) · อิสลาม–มัสยิด · พราหมณ์-ฮินดู–เทวาลัย (เทวสถาน) · ซิกข์–คุรุดวารา

ทำไมข้อนี้ถูก คุรุดวาราเป็นศาสนสถานของศาสนาซิกข์ เป็นที่ประดิษฐานคัมภีร์คุรุครันถ์สาหิบ และเป็นที่ประกอบศาสนกิจของชาวซิกข์ การจับคู่นี้จึงถูกต้อง

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. ศาสนาคริสต์ – มัสยิด — มัสยิดเป็นศาสนสถานของศาสนาอิสลาม ศาสนสถานของศาสนาคริสต์คือโบสถ์

ข. ศาสนาอิสลาม – เทวาลัย — เทวาลัยเป็นศาสนสถานของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ศาสนาอิสลามใช้มัสยิด

ค. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู – โบสถ์คริสต์ — โบสถ์คริสต์เป็นของศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูใช้เทวาลัย

EXAM TIP **คุรุดวารา มีคำว่า “คุรุ” เหมือนคุรุนานักและคุรุครันถ์สาหิบ → ศาสนาซิกข์ทั้งชุด**

ความรู้เชื่อมโยง ในกรุงเทพฯ มีคุรุดวาราที่ย่านพาหุรัด ซึ่งเป็นชุมชนชาวซิกข์

14. ตอบ ค. ช่วยให้ศาสนิกชนระลึกถึงคำสอนและรวมใจกันปฏิบัติตามศาสนา มาตรฐาน

ทบทวน หัวข้อ 1.2 SO-M1-Q0014

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามบทบาทของศาสนพิธีซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของศาสนา

หลักสำคัญ ศาสนพิธี คือ แบบแผนการปฏิบัติทางศาสนา เป็นเครื่องมือช่วยให้ระลึกถึงคำสอน ฝึกจิตใจ และรวมศาสนิกชนให้มีความสามัคคี — หัวใจของศาสนายังคือการปฏิบัติตามคำสอน

ทำไมข้อนี้ถูก เมื่อศาสนิกชนร่วมพิธี เช่น ทำบุญตักบาตรหรือสวดมนต์ร่วมกัน จะได้ระลึกถึงคำสอนและเกิดความสามัคคีในชุมชน นี่คือคุณค่าที่แท้จริงของศาสนพิธี

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. ทำให้ไม่ต้องศึกษาหลักคำสอนของศาสนาอีก — ศาสนพิธีเป็นเพียงเครื่องช่วย ไม่ได้ใช้แทนการศึกษาและปฏิบัติตามหลักคำสอน

ข. ใช้เป็นวิธีขอโชคลาภให้ตนเองร่ำรวย — การประกอบพิธีเพื่อหวังโชคลาภไม่ใช่จุดมุ่งหมายของศาสนพิธี และอาจทำให้เกิดความประมาท

ง. ทุกศาสนาต้องประกอบพิธีแบบเดียวกันเพื่อความเท่าเทียม — แต่ละศาสนามีพิธีกรรมของตนเองตามความเชื่อ ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

EXAM TIP **พิธี = “เครื่องเตือนใจ” ให้ทำตามคำสอน ไม่ใช่ “ทางลัด” แทนการทำความดี**

ความรู้เชื่อมโยง รายละเอียดศาสนพิธีของพระพุทธศาสนา (บุญพิธี ทานพิธี) อยู่ในบทที่ 4

15. ตอบ ข. ตั้งใจทำความดีและละเว้นการเบียดเบียนผู้อื่น เพราะเชื่อว่าทำดีย่อมได้ดี

มาตรฐาน ทบทวน หัวข้อ 1.4 SO-M1-Q0015

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์เชื่อมความเชื่อ (กฎแห่งกรรม) กับการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน

หลักสำคัญ กฎแห่งกรรม: การกระทำดีย่อมให้ผลดี การกระทำชั่วย่อมให้ผลชั่ว ผู้ที่เชื่อจึงตั้งใจทำความดีด้วยตนเอง ไม่หวังพึ่งสิ่งภายนอก

ทำไมข้อนี้ถูก การตั้งใจทำดีและไม่เบียดเบียนผู้อื่นเกิดจากความเชื่อว่าผลของการกระทำจะกลับมาสู่ตน จึงเป็นการปฏิบัติที่ตรงกับความเชื่อเรื่องกรรม

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. ซื้อเครื่องรางมาพกเพื่อให้สอบได้โดยไม่ต้องอ่านหนังสือ — การหวังผลจากเครื่องรางโดยไม่ลงมือทำขัดกับหลักกรรมที่เน้นว่าผลมาจากการกระทำของตน

ค. รอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยแก้ปัญหาโดยไม่ลงมือทำเอง — การรอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยโดยไม่ทำเอง ไม่ใช่การพึ่งการกระทำของตนตามหลักกรรม

ง. ไปวัดเฉพาะเมื่อต้องการขอสิ่งที่ตนอยากได้ — การไปวัดเพื่อขอสิ่งที่อยากได้ ไม่ใช่การปฏิบัติตามความเชื่อเรื่องกรรม ซึ่งเน้นการทำความดี

EXAM TIP **หลักกรรม = “ผลมาจากการกระทำของเรา” → ตัวเลือกที่ถูกต้องมี “ลงมือทำความดีเอง”**

ความรู้เชื่อมโยง หลักธรรมที่ช่วยให้ทำความดีด้วยตนเอง เช่น อิทธิบาท 4 และโอวาท 3 อยู่ในบทที่ 3

16. ตอบ ก. มีอิหม่ามเป็นผู้นำการละหมาด โดยศาสนาอิสลามไม่มีนักบวช มาตรฐาน

ทบทวน หัวข้อ 1.2 SO-M1-Q0016

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามลักษณะของศาสนิกชนในศาสนาอิสลาม ต้องรู้ว่าศาสนาอิสลามมีหรือไม่มีนักบวช

หลักสำคัญ ศาสนาอิสลามไม่มีนักบวช มุสลิมทุกคนปฏิบัติศาสนกิจต่ออัลลอฮ์ได้โดยตรง · อิหม่าม คือ ผู้นำการละหมาดและผู้นำชุมชนมุสลิม

ทำไมข้อนี้ถูก ในการละหมาดร่วมกันที่มัสยิดจะมีอิหม่ามเป็นผู้นำ แต่อิหม่ามไม่ใช่นักบวชที่สละชีวิตทางโลก ข้อความนี้จึงถูกต้อง

ทำไมข้ออื่นผิด

ข. มีบาทหลวงเป็นผู้ประกอบพิธีในมัสยิด — บาทหลวงเป็นนักบวชในศาสนาคริสต์ ไม่ได้ประกอบพิธีในมัสยิด

ค. มีพระภิกษุเป็นผู้สืบทอดคำสอนของอัลลอฮ์ — พระภิกษุเป็นนักบวชในพระพุทธศาสนา ไม่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

ง. ผู้นับถือต้องบวชเป็นนักบวชอย่างน้อยหนึ่งครั้ง — ศาสนาอิสลามไม่มีนักบวช จึงไม่มีข้อกำหนดให้ผู้นับถือต้องบวช

EXAM TIP **อิหม่าม = “ผู้นำละหมาด” ไม่ใช่ “นักบวช” — จำคู่กับคำว่า มัสยิด**

ความรู้เชื่อมโยง ในประเทศไทยมีจุฬาราชมนตรีเป็นผู้นำทางศาสนาของชาวมุสลิม

17. ตอบ ง. ถามเพื่อนก่อน และจัดอาหารที่ไม่มีเนื้อวัวไว้ให้เลือก มาตรฐาน ทบทวน หัวข้อ 1.5

SO-M1-Q0017

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์สถานการณ์ถามการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างศาสนาเรื่องอาหาร คำสำคัญคือ “ชาวฮินดูที่เคร่งครัด”

หลักสำคัญ ชาวฮินดูจำนวนมากไม่รับประทานเนื้อวัว เพราะถือว่าวัวเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ · หลักการอยู่ร่วมกัน: เคารพ เรียนรู้ข้อปฏิบัติของผู้อื่น

ทำไมข้อนี้ถูก การถามเพื่อนก่อนแสดงความใส่ใจ และการจัดอาหารที่ไม่มีเนื้อวัวทำให้เพื่อนร่วมงานได้อย่างสบายใจ เป็นการเคารพความเชื่อของเพื่อนอย่างแท้จริง

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. เตรียมสเต็กเนื้อวัวเป็นเมนูหลักเพราะเป็นอาหารราคาแพง — เนื้อวัวเป็นอาหารที่ชาวฮินดูจำนวนมากไม่รับประทาน การเลือกเมนูนี้จึงไม่เคารพความเชื่อของเพื่อน

ข. ไม่ต้องสนใจ เพราะเพื่อนควรปรับตัวตามเจ้าของงาน — การไม่สนใจข้อปฏิบัติทางศาสนาของแขกขาดการเคารพและอาจทำให้เพื่อนลำบากใจ

ค. บอกเพื่อนให้เอาอาหารมาเองทุกครั้งที่มีงาน — การให้เพื่อนนำอาหารมาเองทุกครั้งทำให้เพื่อนรู้สึกแปลกแยก ไม่ใช่การต้อนรับที่ดี

EXAM TIP **โจทย์เพื่อนต่างศาสนา: เลือกตัวเลือกที่ “ถามก่อน + ปรับให้ทุกคนร่วมได้”**

18. ตอบ ค. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก มาตรฐาน

ทบทวน หัวข้อ 1.5 SO-M1-Q0018

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับศาสนาในประเทศไทย ต้องใช้ความรู้จากรัฐธรรมนูญ

หลักสำคัญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560: พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก · บุคคลมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา · รัฐอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น

ทำไมข้อนี้ถูก พุทธมามกะ คือ ผู้นับถือพระพุทธศาสนา ส่วนอัครศาสนูปถัมภก คือ ผู้ให้การอุปถัมภ์ทุกศาสนา ข้อความนี้ตรงกับรัฐธรรมนูญ

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. คนไทยทุกคนต้องนับถือพระพุทธศาสนาตามกฎหมาย — รัฐธรรมนูญรับรองเสรีภาพในการนับถือศาสนา ไม่มีกฎหมายบังคับให้คนไทยทุกคนนับถือพระพุทธศาสนา

ข. รัฐอุปถัมภ์เฉพาะพระพุทธศาสนาเพียงศาสนาเดียว — รัฐให้การอุปถัมภ์และคุ้มครองทั้งพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น

ง. ห้ามสร้างศาสนสถานของศาสนาอื่นในประเทศไทย — ประเทศไทยมีศาสนสถานของหลายศาสนา เช่น มัสยิด โบสถ์คริสต์ เทวาลัย คุรุดวารา

EXAM TIP **“อัคร” = ยิ่งใหญ่ · “ศาสนูปถัมภก” = ผู้อุปถัมภ์ศาสนา → ทรงอุปถัมภ์ทุกศาสนา**

ความรู้เชื่อมโยง รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เรียนเรื่องสิทธิเสรีภาพต่อในบทที่ 7 และบทที่ 8

19. ตอบ ข. สอนให้ละเว้นความชั่ว ทำความดี และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มาตรฐาน

ทบทวน หัวข้อ 1.5 SO-M1-Q0019

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้เปรียบเทียบหาสิ่งที่ศาสนาสำคัญมีเหมือนกัน ต้องระวังตัวเลือกที่เป็นจริงเพียงบางศาสนา

หลักสำคัญ ศาสนาต่าง ๆ มีศาสดา คัมภีร์ และพิธีกรรมต่างกัน แต่มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือ สอนให้คนเป็นคนดี ละเว้นความชั่ว และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ทำไมข้อนี้ถูก ทุกศาสนาสอนให้ศาสนิกชนทำความดีและไม่เบียดเบียนผู้อื่น นี่คือจุดร่วมที่ทำให้ผู้นับถือต่างศาสนาอยู่ร่วมกันได้

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. นับถือพระเจ้าองค์เดียวกัน — พระพุทธศาสนาเป็นอเทวนิยม และศาสนาพราหมณ์-ฮินดูนับถือเทพหลายองค์ จึงไม่ได้นับถือพระเจ้าองค์เดียวกันทุกศาสนา

ค. มีศาสดาเป็นบุคคลเดียวกัน — แต่ละศาสนามีศาสดาต่างกัน และศาสนาพราหมณ์-ฮินดูไม่มีศาสดาผู้ก่อตั้ง

ง. ใช้คัมภีร์เล่มเดียวกันในการประกอบพิธี — แต่ละศาสนามีคัมภีร์ของตนเอง เช่น พระไตรปิฎก ไบเบิล อัลกุรอาน พระเวท

EXAM TIP **โจทย์ “ทุกศาสนา” ให้ทดสอบตัวเลือกกับพระพุทธศาสนาและฮินดู ถ้าไม่จริงกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง ตัดทิ้งได้เลย**

ความรู้เชื่อมโยง จุดร่วมนี้เป็นพื้นฐานของ “ศาสนสัมพันธ์” คือการที่ผู้นับถือต่างศาสนาร่วมมือกันทำประโยชน์

20. ตอบ ก. พราหมณ์-ฮินดู → พุทธ → คริสต์ → อิสลาม มาตรฐาน ทบทวน หัวข้อ 1.3

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้เรียงลำดับเวลาการเกิดของศาสนา 4 ศาสนา SO-M1-Q0020

หลักสำคัญ ลำดับโดยประมาณ: พราหมณ์-ฮินดู (เก่าแก่ที่สุด พัฒนามาจากความเชื่อของชาวอารยัน) → พุทธ (ประมาณ 2,500 ปีก่อน) → คริสต์ (ประมาณ 2,000 ปีก่อน) → อิสลาม (หลังคริสต์) → ซิกข์ (ประมาณ 500 ปีก่อน)

ทำไมข้อนี้ถูก เจ้าชายสิทธัตถะเกิดในสังคมอินเดียที่นับถือศาสนาพราหมณ์อยู่แล้ว จึงต้องมีพราหมณ์-ฮินดูก่อนพุทธ ต่อมาศาสนาคริสต์เกิดราว 2,000 ปีก่อน และศาสนาอิสลามเกิดหลังศาสนาคริสต์ ลำดับนี้จึงถูกต้อง

ทำไมข้ออื่นผิด

ข. พุทธ → พราหมณ์-ฮินดู → อิสลาม → คริสต์ — พระพุทธศาสนาเกิดหลังศาสนาพราหมณ์ และศาสนาคริสต์เกิดก่อนศาสนาอิสลาม ลำดับนี้จึงผิดสองจุด

ค. คริสต์ → พุทธ → พราหมณ์-ฮินดู → อิสลาม — ศาสนาคริสต์เกิดหลังพระพุทธศาสนาประมาณ 500 ปี จึงไม่ใช่ศาสนาแรก

ง. พราหมณ์-ฮินดู → คริสต์ → พุทธ → อิสลาม — พระพุทธศาสนาเกิดก่อนศาสนาคริสต์ จึงสลับลำดับกัน

EXAM TIP **ใช้ "พุทธ 2,500 → คริสต์ 2,000" เป็นหลัก แล้ววางฮินดูไว้ก่อนสุด อิสลามไว้หลังคริสต์**

ความรู้เชื่อมโยง พระพุทธศาสนาเกิดเมื่อประมาณ 2,500 ปีก่อน สอดคล้องกับการนับพุทธศักราช (ดูบทที่ 13)

21. ตอบ ง. เกิดความบาดหมาง ขัดแย้ง และความสามัคคีในชุมชนลดลง มาตรฐาน

ทบทวน หัวข้อ 1.5 SO-M1-Q0021

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามผลของการกระทำที่ไม่เคารพความเชื่อของผู้อื่น เป็นโจทย์เหตุและผล

หลักสำคัญ การล้อเลียนหรือดูหมิ่นความเชื่อของผู้อื่นทำให้ผู้นับถือรู้สึกถูกดูถูก นำไปสู่ความขัดแย้ง · การเคารพความต่างทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ทำไมข้อนี้ถูก เมื่อผู้นับถือศาสนาถูกล้อเลียนบ่อย ๆ จะเกิดความโกรธและความไม่ไว้ใจกัน ความสัมพันธ์ในชุมชนแย่ลงและอาจเกิดความขัดแย้ง ความสามัคคีจึงลดลง

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. ทุกคนในชุมชนหันมานับถือศาสนาเดียวกัน — การล้อเลียนไม่ได้ทำให้คนเปลี่ยนศาสนา และการบังคับให้เชื่อเหมือนกันขัดกับเสรีภาพในการนับถือศาสนา

ข. ชุมชนมีศาสนสถานเพิ่มขึ้นหลายแห่ง — การล้อเลียนไม่เกี่ยวกับการเพิ่มจำนวนศาสนสถาน

ค. คนในชุมชนเข้าใจศาสนาอื่นมากขึ้น — การล้อเลียนไม่ได้สร้างความเข้าใจ ความเข้าใจเกิดจากการเรียนรู้อย่างเคารพ

EXAM TIP **โจทย์ผลของการไม่เคารพศาสนา → คำตอบมักเป็น "ความขัดแย้ง/ความแตกแยก"**

ความรู้เชื่อมโยง การแก้ไขความขัดแย้งอย่างสันติด้วยการเจรจาและเคารพความเห็นต่าง เรียนต่อในบทที่ 5

22. ตอบ ค. ใช้ปัญญาไตร่ตรองให้เห็นจริงว่าดีและมีประโยชน์ก่อนจึงเชื่อ มาตรฐาน

ทบทวน หัวข้อ 1.4 SO-M1-Q0022

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามหลักการเชื่อตามแนวพระพุทธศาสนา คำสำคัญคือ "มีความเชื่ออย่างไร"

หลักสำคัญ พระพุทธศาสนาสอนให้เชื่ออย่างมีปัญญา (กาลามสูตร) — ไม่เชื่อเพียงเพราะฟังตามกันมา เป็นธรรมเนียม มีในตำรา หรือผู้พูดน่าเชื่อถือ แต่ให้พิจารณาจนเห็นจริงว่าดี

ทำไมข้อนี้ถูก การใช้ปัญญาไตร่ตรองก่อนเชื่อทำให้ไม่ถูกหลอกและเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์จริง จึงตรงกับคำสอนของพระพุทธศาสนา

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. เชื่อทุกเรื่องที่ผู้ใหญ่เล่าต่อกันมา — การเชื่อเพราะฟังต่อกันมาเป็นสิ่งที่กาลามสูตรสอนว่าไม่ควรเชื่อทันที ต้องพิจารณาก่อน

ข. เชื่อเฉพาะสิ่งที่คนจำนวนมากเชื่อตาม — การเชื่อตามคนส่วนใหญ่โดยไม่ไตร่ตรองไม่ใช่การเชื่ออย่างมีปัญญา

ง. เชื่อทุกอย่างที่เขียนไว้ในหนังสือโดยไม่ต้องคิด — กาลามสูตรสอนว่าไม่ควรเชื่อเพียงเพราะมีเขียนไว้ในตำรา ต้องพิจารณาด้วยปัญญา

EXAM TIP **หลักพุทธ: "ฟัง → คิด → พิสูจน์ → จึงเชื่อ"**

ความรู้เชื่อมโยง การเชื่ออย่างมีปัญญาใช้ได้กับการรับข่าวสารออนไลน์ ตรวจสอบก่อนแชร์ (ดูบทที่ 8 พลเมืองดิจิทัล)

23. ตอบ ข. ศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม มาตรฐาน ทบทวน หัวข้อ 1.3 SO-M1-Q0023

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ถามแหล่งกำเนิดของศาสนา ต้องแยกศาสนาที่เกิดในอินเดียกับที่เกิดในเอเชียตะวันตก

หลักสำคัญ เกิดในดินแดนอินเดีย: พระพุทธศาสนา พราหมณ์-ฮินดู ซิกข์ · เกิดในเอเชียตะวันตก: ศาสนาคริสต์ (ดินแดนปาเลสไตน์) ศาสนาอิสลาม (คาบสมุทรอาหรับ)

ทำไมข้อนี้ถูก ศาสนาคริสต์เกิดในดินแดนปาเลสไตน์ และศาสนาอิสลามเกิดในคาบสมุทรอาหรับ ซึ่งทั้งสองบริเวณอยู่ในเอเชียตะวันตก คู่นี้จึงถูกต้อง

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. พระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู — พระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเกิดในดินแดนอินเดีย ไม่ใช่เอเชียตะวันตก

ค. ศาสนาซิกข์และพระพุทธศาสนา — ศาสนาซิกข์และพระพุทธศาสนาเกิดในดินแดนอินเดียทั้งคู่

ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูและศาสนาคริสต์ — ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเกิดในอินเดีย แม้ศาสนาคริสต์จะเกิดในเอเชียตะวันตกก็ไม่ครบทั้งคู่

EXAM TIP **แบ่ง 2 กลุ่ม: “อินเดีย 3” = พุทธ ฮินดู ซิกข์ · “ตะวันออกกลาง 2” = คริสต์ อิสลาม**

ความรู้เชื่อมโยง ตำแหน่งทวีปและภูมิภาคของโลกเรียนต่อในบทที่ 18

ประยุกต์

24. ตอบ ง. แถวศาสนาซิกข์ ประยุกต์ ทบทวน หัวข้อ 1.3 SO-M1-Q0024

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์อ่านตารางให้ตรวจข้อมูลศาสดา คัมภีร์ ศาสนสถานของแต่ละศาสนาทีละแถว แล้วหาแถวที่ผิด

หลักสำคัญ ซิกข์: ศาสดา คุรุนานัก · คัมภีร์ คุรุครันถ์สาหิบ · ศาสนสถาน คุรุดวารา — ส่วนพระเวทเป็นคัมภีร์ของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ทำไมข้อนี้ถูก ตรวจทีละช่อง แถวพระพุทธศาสนา คริสต์ และอิสลามถูกทุกช่อง แต่แถวศาสนาซิกข์ระบุคัมภีร์ของศาสนาซิกข์ว่า “พระเวท” ซึ่งผิด คัมภีร์ของศาสนาซิกข์คือคุรุครันถ์สาหิบ

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. แถวพระพุทธศาสนา — พระพุทธศาสนา: พระพุทธเจ้า พระไตรปิฎก วัด ถูกต้องทุกช่อง

ข. แถวศาสนาคริสต์ — ศาสนาคริสต์: พระเยซู ไบเบิล โบสถ์ ถูกต้องทุกช่อง

ค. แถวศาสนาอิสลาม — ศาสนาอิสลาม: นบีมุฮัมมัด อัลกุรอาน มัสยิด ถูกต้องทุกช่อง

EXAM TIP **ตารางหาที่ผิด: ตรวจ “คอลัมน์ที่จำสับสนง่าย” ก่อน คือคัมภีร์ (พระเวท—พระไตรปิฎก—คุรุครันถ์สาหิบ)**

ความรู้เชื่อมโยง ศาสนาซิกข์เกิดในแคว้นปัญจาบของอินเดีย หลักคำสอนพื้นฐานของศาสนาซิกข์อยู่ในบทที่ 4

25. ตอบ ค. 80 คน ประยุกต์ ทบทวน หัวข้อ 1.5 SO-M1-Q0025

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์อ่านแผนภูมิแท่ง ให้รวมจำนวนนักเรียนทุกศาสนายกเว้นพระพุทธศาสนา

หลักสำคัญ อ่านค่าแต่ละแท่งจากแผนภูมิ แล้วรวมเฉพาะกลุ่มที่โจทย์ถาม หรือใช้ผลรวมทั้งหมดลบด้วยกลุ่มที่ไม่ต้องการ

ทำไมข้อนี้ถูก อิสลาม 60 คน + คริสต์ 15 คน + ซิกข์ 5 คน = 80 คน ตรวจสอบได้อีกทางคือ 500 − 420 (พุทธ) = 80 คน

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. 60 คน — 60 คน เป็นจำนวนนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามเพียงศาสนาเดียว ยังไม่รวมคริสต์และซิกข์

ข. 75 คน — 75 คน เป็นผลรวมของอิสลามกับคริสต์ (60 + 15) แต่ลืมนับซิกข์อีก 5 คน

ง. 420 คน — 420 คน เป็นจำนวนนักเรียนที่นับถือพระพุทธศาสนา ซึ่งโจทย์ให้ยกเว้น

EXAM TIP **คำนวณ 2 วิธีแล้วตรงกัน = มั่นใจ: บวกทีละแท่ง หรือ ทั้งหมด − กลุ่มที่ยกเว้น**

ความรู้เชื่อมโยง ทักษะอ่านแผนภูมิแท่งใช้ในโจทย์ภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ด้วย (บทที่ 19)

26. ตอบ ก. จัดอาหารฮาลาลในโรงอาหารและจัดพื้นที่ให้นักเรียนมุสลิมละหมาดได้

ประยุกต์ ทบทวน หัวข้อ 1.5 SO-M1-Q0026

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้นำข้อมูลจากแผนภูมิ (มีนักเรียนหลายศาสนา โดยมุสลิมมากเป็นอันดับสอง) มาตัดสินใจเรื่องการอยู่ร่วมกัน

หลักสำคัญ หลักการอยู่ร่วมกันต่างศาสนา: เคารพเสรีภาพในการนับถือศาสนา ไม่บังคับ ไม่แบ่งแยก และอำนวยความสะดวกให้แต่ละศาสนาปฏิบัติตามความเชื่อได้

ทำไมข้อนี้ถูก นักเรียนมุสลิมมี 60 คน ต้องรับประทานอาหารฮาลาลและละหมาดตามเวลา การจัดอาหารฮาลาลและพื้นที่ละหมาดช่วยให้ปฏิบัติตามศาสนาได้ โดยไม่กระทบนักเรียนศาสนาอื่น จึงเหมาะสมที่สุด

ทำไมข้ออื่นผิด

ข. ให้นักเรียนทุกคนร่วมพิธีทางพระพุทธศาสนาโดยไม่มีข้อยกเว้น เพราะเป็นคนส่วนใหญ่ — การบังคับให้ทุกคนร่วมพิธีของศาสนาที่ตนไม่ได้นับถือ ขัดกับเสรีภาพในการนับถือศาสนา แม้จะเป็นคนส่วนใหญ่ก็ตาม

ค. ยกเลิกกิจกรรมทางศาสนาทั้งหมดของโรงเรียน — การยกเลิกกิจกรรมทั้งหมดทำให้นักเรียนทุกศาสนาขาดโอกาสเรียนรู้และปฏิบัติตามศาสนาของตน

ง. แยกห้องเรียนของนักเรียนตามศาสนาที่นับถือ — การแยกห้องเรียนตามศาสนาทำให้เกิดความแปลกแยก ไม่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน

EXAM TIP **ระวังเหตุผล “เพราะเป็นคนส่วนใหญ่” — เสียงข้างมากต้องเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อยด้วย**

ความรู้เชื่อมโยง หลักเสียงข้างมากที่เคารพเสียงข้างน้อยเป็นหลักการประชาธิปไตย (ดูบทที่ 7)

27. ตอบ ข. แต่งกายสุภาพ สำรวมกิริยา และปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานที่ ประยุกต์

ทบทวน หัวข้อ 1.5 SO-M1-Q0027

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์สถานการณ์ถามการปฏิบัติตนเมื่อเข้าศาสนสถานของศาสนาอื่น

หลักสำคัญ มารยาทเมื่อเข้าศาสนสถานทุกศาสนา: แต่งกายสุภาพ สำรวมกาย วาจา ไม่ส่งเสียงดัง ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานที่ (เช่น ถอดรองเท้า ขออนุญาตก่อนถ่ายภาพ)

ทำไมข้อนี้ถูก มัสยิดเป็นสถานที่ละหมาดซึ่งศักดิ์สิทธิ์สำหรับชาวมุสลิม การแต่งกายสุภาพสำรวม และทำตามข้อกำหนดของสถานที่แสดงการเคารพต่อศาสนาและผู้นับถือ

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. เดินถ่ายภาพทุกมุมของอาคารทันทีโดยไม่ต้องขออนุญาต — การถ่ายภาพโดยไม่ขออนุญาตอาจรบกวนผู้ที่กำลังละหมาดและไม่เคารพข้อกำหนดของสถานที่

ค. นำขนมเข้าไปรับประทานระหว่างฟังการบรรยาย — การรับประทานขนมระหว่างฟังบรรยายในศาสนสถานไม่สำรวม และอาจขัดข้อกำหนดของสถานที่

ง. พูดคุยเสียงดังเพื่อให้บรรยากาศสนุกสนาน — การพูดเสียงดังรบกวนผู้ประกอบศาสนกิจและไม่เหมาะกับศาสนสถาน

EXAM TIP **สูตรเข้าศาสนสถานทุกแห่ง: “สุภาพ—สงบ—ทำตามกฎของที่นั่น”**

ความรู้เชื่อมโยง มารยาทชาวพุทธเมื่อไปวัด เช่น การแต่งกายและการแสดงความเคารพ เรียนในบทที่ 4

28. ตอบ ง. เข้าใจและให้กำลังใจ ไม่คะยั้นคะยอให้ฟาติมะรับประทานอาหาร ประยุกต์ SO-M1-Q0028

ทบทวน หัวข้อ 1.5

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์สถานการณ์ถามการปฏิบัติตนต่อเพื่อนที่ปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม คำสำคัญคือ “ถือศีลอด”

หลักสำคัญ การถือศีลอดในเดือนรอมฎอนเป็นหลักปฏิบัติสำคัญของชาวมุสลิม · การอยู่ร่วมกัน: เข้าใจ เคารพ ไม่รบกวนการปฏิบัติตามศาสนาของผู้อื่น

ทำไมข้อนี้ถูก การเข้าใจและให้กำลังใจโดยไม่คะยั้นคะยอให้รับประทานอาหาร ช่วยให้ฟาติมะปฏิบัติตามศาสนาได้อย่างสบายใจ แสดงการเคารพความเชื่อของเพื่อน

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. ชวนฟาติมะกินขนมด้วยกันตอนพักกลางวัน เพราะกลัวเพื่อนหิว — แม้มีเจตนาดี แต่การชวนกินระหว่างวันทำให้ฟาติมะลำบากใจและขัดกับการถือศีลอดที่เพื่อนตั้งใจทำ

ข. ล้อเลียนว่าการอดอาหารเป็นเรื่องแปลก — การล้อเลียนความเชื่อเป็นการไม่เคารพและทำร้ายจิตใจเพื่อน

ค. บอกให้ฟาติมะเลิกถือศีลอดเพราะจะไม่มีแรงเรียน — การบอกให้เลิกปฏิบัติตามศาสนาเป็นการก้าวก่ายเสรีภาพในการนับถือศาสนา

EXAM TIP **ระวังตัวเลือก “หวังดีแต่ขัดความเชื่อ” — ความหวังดีที่ถูกต้องต้องไม่ทำให้เพื่อนผิดหลักศาสนาของเขา**

ความรู้เชื่อมโยง หลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาด การถือศีลอด การจ่ายซะกาต เรียนต่อในบทที่ 4

29. ตอบ ค. ผู้นับถือต่างศาสนาร่วมมือทำประโยชน์ส่วนรวมโดยเคารพพิธีกรรมของกันและกัน ประยุกต์ ทบทวน หัวข้อ 1.5 SO-M1-Q0029

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ แล้วสรุปหลักการที่แสดงออก คำสำคัญคือ “ร่วมกัน...ประโยชน์ชุมชน” และ “ประกอบพิธีของตนแยกกัน”

หลักสำคัญ หลักการอยู่ร่วมกันต่างศาสนา (ศาสนสัมพันธ์): ร่วมมือในเรื่องที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม แต่ไม่ก้าวก่ายพิธีกรรมและความเชื่อของกันและกัน

ทำไมข้อนี้ถูก ข้อมูลบอกว่าทุกศาสนาช่วยกันพัฒนาชุมชน (ร่วมมือ) และยังประกอบพิธีของตนตามปกติ (เคารพความต่าง) จึงตรงกับหลักการร่วมมือทำประโยชน์โดยเคารพพิธีกรรมของกันและกัน

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. ทุกศาสนาควรรวมพิธีกรรมให้เป็นแบบเดียวกัน — ข้อมูลระบุว่าแต่ละศาสนาประกอบพิธีแยกกัน ไม่ได้รวมพิธีกรรม และการรวมพิธีไม่ใช่หลักการอยู่ร่วมกัน

ข. ศาสนาที่มีผู้นับถือมากควรเป็นผู้กำหนดกิจกรรมของชุมชน — ข้อมูลแสดงว่าผู้นำทั้งสามศาสนาร่วมกันชวน ไม่มีศาสนาใดเป็นผู้กำหนดฝ่ายเดียว

ง. ชาวบ้านควรเลิกไปศาสนสถานเพื่อมาทำงานชุมชนแทน — ชาวบ้านยังไปศาสนสถานและประกอบพิธีตามปกติ ข้อมูลไม่ได้บอกให้เลิก

EXAM TIP **อ่านข้อมูลให้ครบทุกประโยค ประโยคท้าย “ประกอบพิธีแยกกันตามปกติ” ใช้ตัดตัวเลือกที่บอกให้รวมหรือเลิกพิธีได้ทันที**

ความรู้เชื่อมโยง การมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนเป็นหน้าที่ของพลเมืองดี (ดูบทที่ 5)

30. ตอบ ง. ศาสนพิธี ประยุกต์ ทบทวน หัวข้อ 1.2 SO-M1-Q0030

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้แยกองค์ประกอบของศาสนาจากเรื่องเล่า แล้วระบุว่าคำที่ขีดเส้นใต้คือองค์ประกอบใด

หลักสำคัญ องค์ประกอบของศาสนา: ศาสดา · หลักคำสอน/คัมภีร์ · ศาสนิกชน (นักบวชและผู้นับถือ) · ศาสนสถาน · ศาสนพิธี/สัญลักษณ์

ทำไมข้อนี้ถูก พิธีมิสซาเป็นพิธีกรรมสำคัญของชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เป็นแบบแผนการปฏิบัติทางศาสนาที่ศาสนิกชนมาร่วมกัน จึงเป็นศาสนพิธี

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. ศาสนิกชน — ศาสนิกชนในเรื่องนี้คือครอบครัวของแอนนาและบาทหลวง ไม่ใช่พิธีมิสซา

ข. ศาสนสถาน — ศาสนสถานในเรื่องนี้คือโบสถ์ ซึ่งเป็นสถานที่จัดพิธี

ค. คัมภีร์ — คัมภีร์ในเรื่องนี้คือไบเบิล ซึ่งบาทหลวงนำมาอ่าน

EXAM TIP **จับคำในเรื่องใส่กล่องทีละคำ: คน → ศาสนิกชน · สถานที่ → ศาสนสถาน · หนังสือ → คัมภีร์ · กิจกรรม/พิธี → ศาสนพิธี**

ท้าทาย

31. ตอบ ก. สมชายประกอบพิธีตามศาสนาของตนที่บ้านโดยไม่รบกวนเพื่อนบ้าน ท้าทาย SO-M1-Q0031

ทบทวน หัวข้อ 1.5

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์บูรณาการศาสนากับหน้าที่พลเมือง ต้องพิจารณาทั้ง “เสรีภาพ” และ “ขอบเขต” ของเสรีภาพในทุกตัวเลือก

หลักสำคัญ เสรีภาพในการนับถือศาสนาและปฏิบัติพิธีกรรมได้รับความคุ้มครอง แต่ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมือง ความสงบเรียบร้อย และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ทำไมข้อนี้ถูก สมชายใช้เสรีภาพในการประกอบพิธีตามศาสนาของตน และไม่ไปละเมิดหรือรบกวนผู้อื่น จึงใช้เสรีภาพได้ครบทั้งสิทธิและขอบเขต

ทำไมข้ออื่นผิด

ข. สมหญิงบังคับให้น้องชายเปลี่ยนมานับถือศาสนาเดียวกับตน — การบังคับผู้อื่นให้เปลี่ยนศาสนาเป็นการละเมิดเสรีภาพในการนับถือศาสนาของน้องชาย

ค. สมศักดิ์เปิดเสียงสวดผ่านเครื่องขยายเสียงดังตลอดคืนในหมู่บ้าน — แม้เป็นการปฏิบัติทางศาสนา แต่เสียงดังตลอดคืนรบกวนความสงบของผู้อื่น จึงเกินขอบเขตของเสรีภาพ

ง. สมใจหยุดเรียนหลายวันโดยไม่แจ้งโรงเรียน แล้วอ้างว่าไปปฏิบัติศาสนกิจ — การหยุดเรียนโดยไม่แจ้งเป็นการละเลยหน้าที่ของนักเรียน การอ้างศาสนาไม่ทำให้พ้นหน้าที่นั้น

EXAM TIP **เสรีภาพที่ถูกต้อง = “ทำได้ + ไม่เดือดร้อนใคร + ไม่ทิ้งหน้าที่” ต้องครบทั้ง 3**

ความรู้เชื่อมโยง หลักสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ เรียนต่อในบทที่ 7 และบทที่ 8

32. ตอบ ข. โบสถ์ (คริสตจักร) ท้าทาย ทบทวน หัวข้อ 1.3 SO-M1-Q0032

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้ใช้ข้อมูลหลายข้อระบุศาสนาก่อน แล้วจึงตอบศาสนสถาน เป็นการคิดสองขั้น

หลักสำคัญ เอกเทวนิยมมีหลายศาสนา (คริสต์ อิสลาม ซิกข์) ต้องใช้ข้อมูลอื่นช่วยแยก · ไบเบิลแบ่งเป็นพันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่ · บาทหลวงเป็นนักบวชของศาสนาคริสต์ · ศาสนสถาน = โบสถ์ (คริสตจักร)

ทำไมข้อนี้ถูก ข้อ (1) ยังเป็นได้ทั้งคริสต์ อิสลาม ซิกข์ แต่ข้อ (2) พันธสัญญาเดิม–ใหม่ คือคัมภีร์ไบเบิล และข้อ (3) บาทหลวง ยืนยันว่าเป็นศาสนาคริสต์ ศาสนสถานจึงเป็นโบสถ์ (คริสตจักร)

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. มัสยิด — มัสยิดเป็นของศาสนาอิสลาม ซึ่งตรงกับข้อ (1) แต่ไม่มีนักบวชและใช้คัมภีร์อัลกุรอาน จึงขัดกับข้อ (2) และ (3)

ค. คุรุดวารา — คุรุดวาราเป็นของศาสนาซิกข์ ตรงกับข้อ (1) แต่คัมภีร์คือคุรุครันถ์สาหิบ ไม่ใช่พันธสัญญาเดิม–ใหม่

ง. เทวาลัย — เทวาลัยเป็นของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ซึ่งนับถือเทพหลายองค์ ขัดกับข้อ (1)

EXAM TIP **โจทย์หลายเงื่อนไข: ใช้เงื่อนไขที่ “เฉพาะเจาะจงที่สุด” (ชื่อคัมภีร์ ชื่อนักบวช) ระบุศาสนาก่อน**

ความรู้เชื่อมโยง นิกายสำคัญของศาสนาคริสต์ เช่น โรมันคาทอลิก โปรเตสแตนต์ ออร์โธดอกซ์ เรียนต่อในบทที่ 4

33. ตอบ ค. ไม่ถูก เพราะพระพุทธศาสนาเป็นอเทวนิยม แต่มีองค์ประกอบของศาสนาครบ

ท้าทาย ทบทวน หัวข้อ 1.3 SO-M1-Q0033

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์ให้ประเมินข้อสรุปของผู้อื่น ต้องหาหลักฐาน (ตัวอย่างค้าน) ที่พิสูจน์ว่าข้อสรุปจริงหรือไม่

หลักสำคัญ ศาสนาแบ่งเป็นเทวนิยมและอเทวนิยม · พระพุทธศาสนาเป็นอเทวนิยม แต่มีศาสดา หลักคำสอน/คัมภีร์ ศาสนิกชน ศาสนสถาน และศาสนพิธีครบ

ทำไมข้อนี้ถูก พระพุทธศาสนาไม่เชื่อในพระเจ้าผู้สร้างโลก แต่เป็นศาสนาที่มีองค์ประกอบครบทุกด้าน จึงเป็นตัวอย่างค้านที่แสดงว่าข้อสรุป “ไม่มีพระเจ้า = ไม่ใช่ศาสนา” ไม่ถูกต้อง

ทำไมข้ออื่นผิด

ก. ถูก เพราะทุกศาสนาต้องมีพระเจ้าผู้สร้างโลก — ข้อสรุปผิดตั้งแต่ต้น เพราะมีศาสนาแบบอเทวนิยมไม่ใช่ทุกศาสนาที่มีพระเจ้าผู้สร้างโลก

ข. ถูก เพราะพระพุทธศาสนานับถือพระพุทธเจ้าเป็นพระเจ้าผู้สร้างโลก — ชาวพุทธนับถือพระพุทธเจ้าเป็นศาสดาผู้ตรัสรู้ ไม่ได้นับถือว่าเป็นพระเจ้าผู้สร้างโลก

ง. ไม่ถูก เพราะศาสนาที่มีพระเจ้าไม่มีคัมภีร์และศาสนสถาน — ตอบว่าไม่ถูกถูกต้อง แต่เหตุผลผิด เพราะศาสนาเทวนิยมก็มีคัมภีร์และศาสนสถาน เช่น ไบเบิลและโบสถ์

EXAM TIP **ข้อสรุปแบบ “ทุก.../ใด...ย่อม...” ล้มได้ด้วยตัวอย่างค้านเพียง 1 ตัวอย่าง — และต้องดูว่าเหตุผลในตัวเลือกถูกด้วย**

ความรู้เชื่อมโยง การประเมินข้อสรุปด้วยหลักฐานเป็นทักษะเดียวกับการวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ (บทที่ 13)

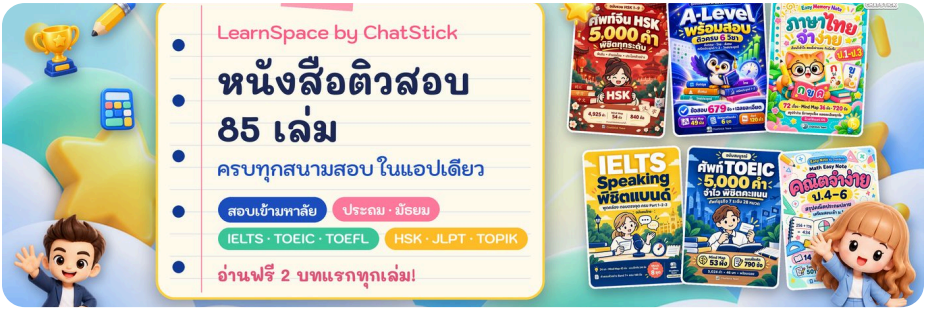
34. ตอบ ก. ศาสนามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทย และมีการผสมผสานความเชื่อต่างศาสนาอย่างกลมกลืน ท้าทาย ทบทวน หัวข้อ 1.1 SO-M1-Q0034

วิเคราะห์โจทย์ โจทย์บูรณาการศาสนากับวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ (เกษตรกรรม) ให้สรุปความหมายจากข้อมูลพระราชพิธี

หลักสำคัญ ศาสนาเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมและประเพณี · วัฒนธรรมไทยรับและผสมผสานความเชื่อจากพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ทำไมข้อนี้ถูก พระราชพิธีเดียวมีทั้งพิธีทางพุทธและพราหมณ์อยู่ร่วมกัน และเกี่ยวกับการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพสำคัญของคนไทย แสดงว่าศาสนามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรม และสังคมไทยผสมผสานความเชื่อต่างศาสนาได้อย่างกลมกลืน

เรียนต่อกับ LearnSpace

LearnSpace by ChatStick คือแอปห้องสมุดหนังสือสรุปบทเรียนและติวสอบของทีมเดียวกับหนังสือเล่มนี้ อ่านสรุป ดู Mind Map และทำแบบฝึกได้บนมือถือและแท็บเล็ต ทั้ง iOS และ Android

LearnSpace สำหรับ iPhone / iPad

https://apps.apple.com/us/app/id6826771873

หรือค้นหาคำว่า “LearnSpace” ใน App Store

LearnSpace สำหรับ Android

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.chatstick.learnspace

หรือค้นหาคำว่า “LearnSpace” ใน Google Play

หนังสือทุกเล่มของ LearnSpace

https://www.chatstickmarket.com/learnspace

แอปและหนังสือแนะนำจาก ChatStick Team

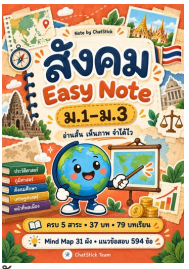
หนังสือแนะนำ (อีบุ๊ก) — สังคมศึกษาและชุดเตรียมสอบเข้า ม.1

สังคม Easy Note ป.4–6

ตะลุยโจทย์ สังคมศึกษา ม.1

สังคม Easy Note ม.1–3

ตะลุยโจทย์ สังคมศึกษา ม.2

เตรียมสอบเข้า ม.1 ฉบับสมบูรณ์

เตรียมสอบเข้า ม.1 ภาษาไทย

เตรียมสอบเข้า ม.1 วิทยาศาสตร์

เตรียมสอบเข้า ม.1 คณิตศาสตร์

แอปแนะนำ (App Store)

สังคม Easy Note ป.4–6
สรุปสังคม ป.4–6 อ่านสั้น เห็นภาพ พร้อมโจทย์ทบทวน — ใช้ปูพื้นก่อนสอบเข้า ม.1

สังคม Easy Note ม.1–3
สรุปสังคม ม.ต้น ครบ 5 สาระ สำหรับเรียนต่อชั้นมัธยม

ตะลุยโจทย์สังคม ม.1–ม.3
รวมโจทย์สังคมศึกษามัธยมต้นในแอปเดียว

SciNote Easy วิทย์จำง่าย ป.4–6
สรุปวิทยาศาสตร์ ป.4–6 เข้าใจไว จำเป็นภาพ

ตะลุยโจทย์ สังคมศึกษา ม.1
ฝึกโจทย์สังคม ม.1 จำนวนมากพร้อมเฉลย — ต่อยอดหลังจบเล่มนี้

ตะลุยโจทย์ สังคมศึกษา ม.2
คลังโจทย์สังคม ม.2 พร้อมเฉลย ฝึกต่อเนื่องในชั้นถัดไป

EasyThai Note จำไทยง่าย ป.4–6
สรุปภาษาไทย ป.4–6 แบบจำง่าย สำหรับเตรียมสอบเข้า ม.1

Math Easy Note ป.4–ป.6
สรุปและฝึกคณิตศาสตร์ประถมปลาย

ชุดเตรียมสอบเข้า ม.1 • เล่ม 6

สรุปครบ 5 สาระ
เชื่อมความรู้ สู่การคิดวิเคราะห์

ศาสนา • หน้าที่พลเมือง • เศรษฐศาสตร์
ประวัติศาสตร์ • ภูมิศาสตร์

- 20 บท เรียนรู้อย่างเป็นระบบ
- โจทย์ 700 ข้อ ฝึกคิดจากสถานการณ์
- เฉลยละเอียด 7 ส่วนทุกข้อ
- Mind Map 29 ผัง ช่วยเชื่อมโยงความรู้
- ฝึกอ่านแผนที่ ตาราง กราฟ และหลักฐาน
- รวมข้อสอบจำลอง 2 ชุด

สำหรับนักเรียน ป.5–ป.6 เตรียมสอบเข้า ม.1
ผู้ปกครองและครูใช้ประกอบการสอน

ChatStick Team
www.chatstickmarket.com